

Briselē, **XXX**.
[...](2021) **XXX** draft

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

**Pamatnostādnes par valsts atbalstu, kura mērķis ir veicināt riska finansējuma
ieguldījumus**

Satura rādītājs

1.	Ievads	4
2.	Pamatnostādņu piemērošanas joma un definīcijas	10
2.1.	PAMATNOSTĀDŅU PIEMĒROŠANAS JOMA	10
2.2.	Definīcijas	12
3.	Paziņojams riska finansējuma atbalsts	15
4.	Riska finansējuma atbalsta saderības novērtējums	17
4.1.	Pirmais nosacījums – atbalsts veicina saimnieciskās darbības attīstību	18
4.1.1.	Atbalstāmās saimnieciskās darbības noteikšana	18
4.1.2.	Stimulējošā ietekme	18
4.2.	Otrais nosacījums – novērst, ka tirdzniecības apstākļi tiek nelabvēlīgi ietekmēti tiklāt, ka tas būtu pretrunā kopīgām interesēm	19
4.2.1.	Tāda ex ante novērtējuma pamatelementi, kas attiecīgajai dalībvalstij jāiesniedz Komisijai	20
4.2.2.	Valsts iejaukšanās nepieciešamība.....	22
4.2.2.1.	Pasākumi, kas vērsti uz tādu uzņēmumu kategorijām, kuri neietilpst Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas piemērošanas jomā	23
a)	Mazi vidējas kapitalizācijas uzņēmumi	23
b)	Inovatīvi vidējas kapitalizācijas uzņēmumi	24
c)	Uzņēmumi, kas sākotnējo riska finansējuma ieguldījumu saņem tad, kad tie pēc uzņēmuma reģistrācijas jebkurā tirgū ir darbojušies vairāk nekā desmit gadus	24
d)	Uzņēmumi, kuriem nepieciešamā riska finansējuma ieguldījuma summa pārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteikto maksimālo robežu	24
e)	Alternatīvas tirdzniecības platformas, kas neatbilst Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas nosacījumiem.....	25
4.2.2.2.	Pasākumi, kuru parametri neatbilst Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas nosacījumiem	26
a)	Finanšu instrumenti, kuros privāto ieguldītāju līdzdalības īpatsvars ir mazāks, nekā paredzēts Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā.....	26
b)	Finanšu instrumenti, kuru parametri pārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā paredzētos griestus	26
c)	Finanšu instrumenti, izņemot garantijas, attiecībā uz kuriem, izraugoties ieguldītājus, finanšu starpniekus un to pārvaldniekus, aizsardzībai pret zaudējumu riskiem tiek dota priekšroka pār asimetrisku peļņas sadali.....	26
d)	Fiskālie stimuli korporatīvajiem ieguldītājiem, ieskaitot finanšu starpniekus vai to pārvaldniekus, kas darbojas kā līdzieguldītāji	27
4.2.3.	Atbalsta pasākuma piemērotība	27

4.2.3.1.	Piemērotība salīdzinājumā ar citiem rīcībpolitikas instrumentiem un citiem atbalsta instrumentiem.....	28
4.2.3.2.	Nosacījumi, pamatojoties uz kuriem nosaka finanšu instrumentu piemērotību	28
(a)	Kapitālieguldījumi.....	31
(b)	Finansēti parāda instrumenti – aizdevumi.....	31
(c)	Nefinansēti parāda instrumenti – garantijas	32
4.2.3.3.	Nosacījumi, pamatojoties uz kuriem nosaka fiskālo stimulu piemērotību	33
4.2.3.4.	Nosacījumi attiecībā uz atbalsta pasākumiem alternatīvām tirdzniecības platformām	34
4.2.4.	Atbalsta samērīgums	34
4.2.4.1.	Nosacījumi attiecībā uz finanšu instrumentiem	34
4.2.4.2.	Nosacījumi attiecībā uz fiskālajiem stimuliem	36
4.2.4.3.	Nosacījumi attiecībā uz alternatīvām tirdzniecības platformām	37
4.2.4.4.	Kumulācija	37
4.2.5.	Izvairšanās no riska finansējuma atbalsta nepamatotas negatīvās ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību.....	37
4.2.5.1.	Vērā ņemamā pozitīvā ietekme	38
4.2.5.2.	Vērā ņemamā negatīvā ietekme	39
4.2.5.3.	Atbalsta pozitīvās un negatīvās ietekmes samērošana	41
4.2.6.	Pārredzamība.....	41
5.	Izvērtēšana.....	42
6.	Nobeiguma noteikumi	44
6.1.	Piemērošanas datums	44
6.2.	Attiecīgie pasākumi.....	44
6.3.	Pārskatu sniegšana un uzraudzība	45
6.4.	Pārskatīšana.....	45

1. IEVADS

1. Pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, Komisija par saderīgu ar iekšējo tirgu var uzskatīt valsts atbalstu, kura mērķis ir veicināt konkrētu saimniecisko darbību attīstību, ja šādam atbalstam nav tādas nelabvēlīgas ietekmes uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm. Komisija ir vēsturiski ir atzinusi riska finansējuma tirgus nozīmi dalībvalstu ekonomikā un nepieciešamību uzlabot mazu un vidēju uzņēmumu ("MVU"), mazu vidējas kapitalizācijas uzņēmumu ("vidējas kapitalizācijas uzņēmumi") un inovatīvu vidējas kapitalizācijas uzņēmumu¹ piekļuvi riska finansējumam, kā arī izrietošo nepieciešamību pēc pamatnostādņu kopuma, kas nodrošinātu konsekvētu pieeju riska finansējuma atbalsta pasākumu novērtēšanā. Šajā sakarā Komisija pieņēma 2006. gada Riska kapitāla pamatnostādnes², kuras vēlāk tika aizstātas ar 2014. gada Riska finansējuma pamatnostādņēm³, kas bija daļa no valsts atbalsta modernizācijas paketes⁴. 2014. gada Riska finansējuma pamatnostādnes zaudēs spēku 2021. gada beigās, un turpmāk izklāstīto iemeslu dēļ Komisija uzskata, ka dalībvalstis arī turpmāk var saskatīt vajadzību sniegt riska finansējuma atbalstu. Pamatojoties uz iepriekšminēto, Komisija nolēma, ka joprojām ir vajadzīgi norādījumi par to, kā atbalstīt riska finansēšanu, pilnībā ievērojot valsts atbalsta noteikumus.
2. Šajā sakarā Komisija norāda, ka MVU joprojām ir būtiska nozīme dalībvalstu ekonomikā gan attiecībā uz nodarbinātību, gan ekonomikas dinamismu un izaugsmi, un tāpēc tie ir arī visas Savienības ekonomikas attīstības pamatā. Proti, kā atzīts MVU stratēģijā ilgtspējīgai un digitālai Eiropai⁵, Savienības 25 miljoni MVU nodarbina aptuveni 100 miljonus cilvēku, veido vairāk nekā pusi no Savienības iekšzemes kopprodukta (IKP) un tiem ir būtiska nozīme pievienotās vērtības radīšanā ikvienā ekonomikas nozarē. Tie piedāvā inovatīvus risinājumus tādām problēmām kā klimata pārmaiņas, resursu neefektīva izmantošana un sociālās kohēzijas zudums un palīdz izplatīt inovāciju. Tomēr, lai MVU varētu attīstīties un pilnībā izmantot savu potenciālu, tiem ir vajadzīgs finansējums. Tāpēc efektīvs MVU riska finansējuma tirgus ir būtisks dinamiskiem uzņēmumiem, lai tie varētu piekļūt vajadzīgajam finansējumam ikvienā savas attīstības posmā.

¹ Precīzas MVU, mazu vidējas kapitalizācijas uzņēmumu un inovatīvu vidējas kapitalizācijas uzņēmumu definīcijas šo pamatnostādņu vajadzībām ir sniegtas 2.2. iedaļas 30. punktā.

² Kopienas pamatnostādnes par valsts atbalstu, lai veicinātu riska kapitāla ieguldījumus mazos un vidējos uzņēmumos (OV C 194, 18.8.2006., 2. lpp.).

³ Komisijas paziņojums – Pamatnostādnes par valsts atbalstu, lai veicinātu riska finansējuma ieguldījumus (OV C 19, 22.1.2014., 4. lpp.).

⁴ 2012. līdz 2014. gada periodā Komisija īstenoja vērīgu valsts atbalsta modernizācijas programmu, kuras pamatā bija šādi trīs galvenie mērķi (lai iegūtu sīkāku informāciju, sk. Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "ES valsts atbalsta modernizācija (VAM)", COM(2012) 209 final):

- a) veicināt ilgtspējīgu, viedu un iekļaujošu izaugsmi konkurencei atvērtā iekšējā tirgū;
- b) Komisijas *ex ante* pārbaudes mērķtiecīgi vērst uz lietām, kurām ir vislielākā ietekme uz iekšējo tirgu, vienlaikus stiprinot dalībvalstu sadarbību valsts atbalsta noteikumu izpildē; un
- c) racionalizēt noteikumus nolūkā paātrināt lēmumu pieņemšanas procesu.

⁵ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "MVU stratēģija ilgtspējīgai un digitālai Eiropai", COM(2020) 103 final.

3. Neraugoties uz to izaugsmes perspektīvām, MVU bieži ir grūtības piekļūt finansējumam, it īpaši to attīstības agrīnajā posmā⁶. Šo grūtību pamatā ir *asimetriskas informācijas* problēma – MVU, it īpaši jauni MVU, bieži nespēj pierādīt ieguldītājiem savu kredīspēju vai sava uzņēmējdarbības plāna dzīvotspēju. Šādos apstākļos aktīvā pārbaude un izpēte, kādu ieguldītāji veic sakarā ar finansējuma nodrošināšanu lielākiem uzņēmumiem, var nebūt lietderīga attiecībā uz darījumiem, kuros iesaistīti MVU, jo šādas pārbaudes izmaksas ir pārāk augstas attiecībā pret ieguldījuma vērtību. Tāpēc, kamēr vien MVU nevarēs pierādīt savus sasniegumus un to, ka tiem ir pietiekams nodrošinājums, tie neatkarīgi no sava projekta kvalitātes un izaugsmes potenciāla, visticamāk, nevarēs piekļūt vajadzīgajam finansējumam. Šī problēma var būt īpaši izteikta attiecībā uz ieguldījumiem inovatīvās zaļajās vai digitālajās tehnoloģijās vai sociālajā inovācijā, ko virza sociālie uzņēmēji⁷. Minētās asimetriskās informācijas dēļ uzņēmējdarbības finansēšanas tirgi var nespēt jaunizveidotiem MVU, kam ir spēcīgas izaugsmes potenciāls, nodrošināt vajadzīgo pašu kapitāla vai aizņēmuma finansējumu, kā rezultātā rodas pastāvīga kapitāla tirgus nepilnība un piedāvājums nevar apmierināt pieprasījumu par abām pusēm pieņemamu cenu, tādējādi nelabvēlīgi ietekmējot MVU izaugsmes perspektīvas. Konkrētos apstākļos arī mazi vidējas kapitalizācijas uzņēmumi un inovatīvi vidējas kapitalizācijas uzņēmumi saskaras ar šādu pašu tirgus nepilnību.
4. Tas, ka uzņēmums nesaņem finansējumu, var ne tikai ietekmēt konkrēto uzņēmumu, bet it īpaši *izaugsmes ārejās ietekmes* dēļ var radīt arī plašākas sekas. Daudzās veiksmīgās nozarēs ražīgums pieaug nevis tāpēc, ka tirgū esošie uzņēmumi kļūst produktīvāki, bet gan tāpēc, ka efektīvākie un tehnoloģiski attīstītākie uzņēmumi aug uz to uzņēmumu rēķina, kuri ir mazāk efektīvi (vai kuru produkti ir novecojuši). Ja minēto procesu traucē fakts, ka potenciāli veiksmīgi uzņēmumi var nespēt iegūt finansējumu, plašāka ietekme uz ražīguma pieaugumu, visticamāk, būs negatīva. Dodot iespēju ieiet tirgū plašākam uzņēmumu lokam, izaugsme varētu tikt veicināta.
5. Tāpēc finansējuma trūkums, kas skar MVU, mazus vidējas kapitalizācijas uzņēmumus un inovatīvus vidējas kapitalizācijas uzņēmumus, var attaisnot dalībvalstu publiskā atbalsta pasākumus, kurus tās ievieš, lai veicinātu riska finansējuma attīstību savā iekšzemes tirgū. Pienācīgi mērķorientēts valsts atbalsts, kura mērķis ir palīdzēt nodrošināt riska finansējumu, var būt efektīvs līdzeklis, kā novērst apzināto tirgus nepilnību vai citu būtisku šķērslī finansējuma pieejamībai un piesaistīt privātos resursus. Pašreizējā situācijā dalībvalstis to var arī izmantot nolūkā veicināt atgūšanos no Covid-19 uzliesmojuma izraisītās ekonomikas krīzes.
6. Uzlabota piekļuve finansējumam ne tikai ir nepieciešama dalībvalstu iekšzemes ekonomikai, bet var arī palīdzēt sasniegt dažus Savienības galvenos rīcībpolitikas mērķus. Piekļuve finansējumam patiešām ir spēcīgs rīks, ar ko atbalstīt Savienības

⁶ Sk. "Evaluation support study on the EU rules on State aid for access to finance for SMEs", Eiropas Savienība (2020. gads), pieejams tiešsaistē:

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/risk_finance_study.zip.

⁷ Šāda inovācija ir, piemēram, sociālās prakses maiņa zaļās vai digitālās pārkārtošanās atbalstam vai sieviešu piekļuves profesijām informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomā uzlabošana.

zaļo⁸ un digitālo⁹ stratēģiju un īstenot Savienības pašreizējo galveno prioritāti – nodrošināt atgūšanos no Covid-19 uzliesmojuma izraisītās ekonomikas krīzes.

7. Zaļā pārkārtošanās ir viens no Savienības pamatmērķiem. Saskaņā ar paziņojumu par Eiropas zaļo kursu pašreizējo 2030. gadam nosprausto klimata un enerģētikas mērķrādītāju sasniegšanai ik gadu būs vajadzīgi papildu ieguldījumi 260 miljardu EUR apmērā, kas būs iespējams tikai, piesaistot ievērojamus privātos ieguldījumus. Ilgtspējīga finansējuma veicināšanas nolūkā ir jāraida pareizie signāli, lai finanšu un kapitāla plūsmas virzītu uz zaļajām investīcijām. Šajā nolūkā Komisija 2018. gadā nāca klajā ar Ilgtspējīgas izaugsmes finansējuma plānu¹⁰, kam nesen sekoja jauna Ilgtspējīga finansējuma pakete¹¹. Zaļā finansējuma veicināšanas nolūkā ir nepieciešams arī uzlabot informācijas sniegšanu par klimata un vides datiem, lai ieguldītāji būtu pilnībā informēti par savu ieguldījumu ilgtspēju. Šajā kontekstā svarīgs solis bija Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2020/852¹² pieņemšana, kurā ir klasificētas “vides ziņā ilgtspējīgas” darbības (parasti saukta par ES taksonomiju).
8. Attiecībā uz digitālo pārkārtošanos paziņojumā “Digitālais kompass periodam līdz 2030. gadam”¹³ ir uzsvērts, ka Savienībai ir jāveicina kritiski svarīgu digitālo tehnoloģiju attīstība tādā veidā, kas veicina ražīguma pieaugumu un ekonomikas attīstību pilnīgā saskaņā ar tās sabiedriskajām vērtībām un mērķiem. Lai nolūkā sasniegt šo mērķi varētu pamatīgi palielināt ieguldījumus, ir nepieciešami ne tikai attiecīgie Savienības līdzekļi un privātie ieguldījumi, bet arī dalībvalstu finansējums.
9. Attiecībā uz Covid-19 uzliesmojuma izraisīto krīzi par Savienības vissteidzamāko prioritāti var uzskatīt atveseļošanu, kurai jānotiek saskaņā ar zaļajiem un digitālajiem mērķiem. Atveseļošanas un noturības mehānisms (“ANM”)¹⁴ ir krīzes risināšanai pieņemto ES atveseļošanas pasākumu kopuma pirmā un svarīgākā daļa, un tas pirmajos izšķirīgajos atveseļošanas gados dalībvalstīm pēc to atveseļošanas un noturības plānu projektu apstiprināšanas nodrošinās finansiālo atbalstu 672,5 miljardu EUR apmērā aizdevumu un dotāciju veidā. Šajā sakarā Komisija ir

⁸ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas zaļais kurss”, COM(2019) 640 final.

⁹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas digitālās nākotnes veidošana”, COM(2020) 67 final.

¹⁰ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Centrālajai Bankai, Eiropas Ekonomikas un Sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Rīcības plāns: Ilgtspējīgas izaugsmes finansēšana”, COM(2018) 97 final.

¹¹ Komisijas Paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “ES taksonomija, uzņēmumu ilgtspējas informācijas ziņošana, vēlmes ilgtspējas jomā un fiduciārie pienākumi: finansējuma novirzīšana Eiropas zaļā kursa īstenošanai”, COM(2021) 188 final.

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2019/2088 (OV L 198, 22.6.2020., 13. lpp.).

¹³ Komisijas Paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Digitālais kompass līdz 2030. gadam – Eiropas ceļam digitālajā gadu desmitā”, COM(2021) 118 final.

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

noteikusi pamatjomas¹⁵, un tā mudina dalībvalstis šīs jomas iekļaut savos atveseļošanas un noturības plānos, jo tās ir svarīgas visām dalībvalstīm, prasa ļoti lielus ieguldījumus, var radīt darbvietas un izaugsmi un gūt labumu no zaļās un digitālās pārkārtošanās.

10. Ņemot vērā faktiskas piekļuves finansējumam lielo nozīmi Savienības pamatmērķu sasniegšanā, Savienība ir īstenojusi daudz rīcībpolitiku, kuru mērķis ir uzlabot šo piekļuvi, kā, piemēram, kapitāla tirgu savienība ("KTS") un Savienības budžeta izlietojums.
11. Šajā sakarā Komisija 2015. gadā pieņēma pirmo KTS rīcības plānu¹⁶, lai mobilizētu kapitālu Savienībā un novirzītu to visiem uzņēmumiem. Viens no tā galvenajiem mērķiem bija uzlabot MVU piekļuvi finansējumam, it īpaši nebanku finansējumam. Kopš tā laika Savienība ir panākusi ievērojamu progresu un īstenojusi lielāko daļu 2015. gada KTS rīcības plānā un tā 2017. gada vidusposma pārskatā izziņoto darbību. Daudzu šo darbību mērķis bija uzlabot piekļuvi finansējumam visiem uzņēmumiem neatkarīgi no to lieluma vai vecuma, taču dažas no tām lielā mērā bija vērstas uz to, lai atvieglotu tieši MVU un mazu vidējas kapitalizācijas uzņēmumu piekļuvi kapitāla tirgiem¹⁷. Lai turpmākajos gados padziļinātu Eiropas Savienības KTS nolūkā turpināt attīstīt kapitāla tirgus un nodrošināt piekļuvi tirgus finansējumam, it īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem, Komisija 2020. gadā nāca klajā ar jaunu KTS rīcības plānu¹⁸. Šajā sakarā Komisija saskaņā ar Regulu (ES)

¹⁵ Komisijas paziņojumā Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Centrālajai bankai, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Reģionu komitejai un Eiropas Investīciju bankai "2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģija", COM(2020) 575 final, ir noteiktas septiņas pamatjomas: enerģētikas uzlabošana – nākotnes prasībām atbilstošu tīru tehnoloģiju intensīvāka izmantošana un atjaunojamo energoresursu attīstības un izmantošanas paātrināšana; renovācija – publiskā un privātā sektora ēku energoefektivitātes uzlabošana; uzlāde un uzpilde – nākotnes prasībām atbilstošu tīru tehnoloģiju veicināšana, lai paātrinātu ilgtspējīga, pieejama un vieda transporta un uzlādes un uzpildes staciju izmantošanu un sabiedriskā transporta tīkla paplašināšanu; savienojamība – ātrdarbīgu platjoslas pakalpojumu, tai skaitā optiskās šķiedras un 5G tīklu, strauja ieviešana visos reģionos un māsasaimniecībās; modernizācija – valsts pārvaldes un sabiedrisko pakalpojumu, tai skaitā tiesu un veselības aprūpes sistēmas, digitalizācija; paplašināšana – Eiropas rūpniecības datu mākoņu kapacitātes palielināšana un sevišķi jaudīgu, progresīvu un ilgtspējīgu procesoru izstrāde; pārkvalifikācija un kvalifikācijas celšana – izglītības sistēmu pielāgošana ar mērķi sekmēt digitālo prasmju iegūšanu un profesionālo izglītību un apmācību visu vecumu cilvēkiem.

¹⁶ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Rīcības plāns kapitāla tirgu savienības izveidei", COM(2015) 468 final.

¹⁷ Piemēram, Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 345/2013 (2013. gada 17. aprīlis) par Eiropas riska kapitāla fondiem (OV L 115, 25.4.2013., 1. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/1129 (2017. gada 14. jūnijs) par prospektu, kurš jāpublicē, publiski piedāvājot vērtspapīrus vai atļaujot to tirdzniecību regulētā tirgū, un ar ko atceļ Direktīvu 2003/71/EK (OV L 168, 30.6.2017., 12. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/65/ES (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/EK un Direktīvu 2011/61/ES (OV L 173, 12.6.2014., 349. lpp.) attiecībā uz MVU izaugsmes tirgu attīstību; Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/61/ES (2011. gada 8. jūnijs) par alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldniekiem un par grozījumiem Direktīvā 2003/41/EK, Direktīvā 2009/65/EK, Regulā (EK) Nr. 1060/2009 un Regulā (ES) Nr. 1095/2010 (OV L 174, 1.7.2011., 1. lpp.).

¹⁸ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Kapitāla tirgu savienība cilvēku un uzņēmumu labā – jauns rīcības plāns", COM(2020) 590 final.

2019/2115¹⁹ ir izveidojusi arī leinteresēto personu tehnisko ekspertu grupu MVU jautājumos, kurai tika uzdots novērtēt šķēršļus, kas attur MVU no publiskā iepirkuma tirgu izmantošanas.

12. Ņemot vērā to, cik svarīgi ir uzlabot MVU piekļuvi finansējumam, Komisija, izmantojot Savienības budžetu, papildina Savienības tiesību aktus un politikas pasākumus nolūkā novērst strukturālas tirgus nepilnības, kas ierobežo MVU izaugsmi. Šajā nolūkā 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmā (“DFS”) tika pastiprināta finanšu instrumentu²⁰ izmantošana. Jo īpaši Savienības finansējuma programmas, kas izveidotas ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1287/2013²¹ (Uzņēmumu konkurētspējas un mazo un vidējo uzņēmumu programma (“COSME”)) un ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1291/2013²² (“Apvārsnis 2020”), ar riska dalīšanas finanšu mehānismiem ir palīdzējušas uzlabot publisko resursu izmantošanu, no kā labumu gūst MVU savas darbības sākšanas, izaugsmes un nodošanas posmā, kā arī mazi vidējas kapitalizācijas uzņēmumi un inovatīvi vidējas kapitalizācijas uzņēmumi, īpašu uzsvaru liekot uz darbībām, kuru mērķis ir nodrošināt vienmērīgu atbalstu visā ciklā – no inovācijas līdz tirgum –, ieskaitot pētniecības un izstrādes rezultātu komerciālu izmantošanu²³. Turklāt Eiropas Inovācijas padome jau kopš 2018. gada atbalsta jaunuzņēmumus un MVU saskaņā ar pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” un darīs to arī turpmāk – arī attiecībā uz maziem vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem saskaņā ar Savienības pētniecības un inovācijas finansēšanas programmu “Apvārsnis Eiropa”²⁴ – ar mērķi uzlabot Savienības riska kapitāla tirgus sniegumu. Komisijas un Eiropas Investīciju fonda (“EIF”) izmēģinājuma programmas “Eiropas riska kapitāla apjoma palielināšanas rīcība” (“ESCALAR”)²⁵ uzsākšana, kā arī darbs ar mērķi

¹⁹ 3. pants Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2019/2115 (2019. gada 27. novembris), ar ko attiecībā uz MVU izaugsmes tirgu izmantošanas veicināšanu groza Direktīvu 2014/65/ES un Regulas (ES) Nr. 596/2014 un (ES) 2017/1129 (OV L 320, 11.12.2019., 1. lpp.).

²⁰ Finanšu instrumenti ietver ārpusdotāciju finanšu instrumentus, kas var būt parāda instrumenti (aizdevumi, garantijas) vai pašu kapitāla instrumenti (tīrs kapitāls, kvazikapitāla ieguldījumi vai citi riska dalīšanas instrumenti).

²¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1287/2013 (2013. gada 11. decembris), ar ko izveido Uzņēmumu konkurētspējas un mazo un vidējo uzņēmumu programmu (COSME) (2014.–2020. gads) un atceļ Lēmumu Nr. 1639/2006/EK (OV L 347, 20.12.2013., 33. lpp.).

²² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1291/2013 (2013. gada 11. decembris), ar ko izveido Pētniecības un inovācijas pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” (2014.–2020. gads) un atceļ Lēmumu Nr. 1982/2006/EK (OV L 347, 20.12.2013., 104. lpp.).

²³ Turklāt, lai nodrošinātu labāku piekļuvi aizdevumu finansējumam, Komisija, Eiropas Investīciju fonds un Eiropas Investīciju banka Septītās pētniecības pamatprogrammā (Septītā pamatprogramma) kopīgi ir izveidojuši īpašu riska dalīšanas instrumentu (RDI). Sk. http://www.eif.org/what_we_do/guarantees/RSI/index.htm. Minētais RDI sniedz daļējas garantijas finanšu starpniekiem, izmantojot riska dalīšanas mehānismu, un tādējādi samazina to finanšu riskus un mudina tos sniegt aizdevumus MVU, kas veic pētniecības un izstrādes darbības vai ar inovācijām saistītas darbības.

²⁴ [Atjaunināt atsauci] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. [nn], ar ko izveido Pētniecības un inovācijas pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa” un nosaka tās dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus (OV L [nn], [nn.nn.]2021., [nn]. lpp.).

²⁵ Eiropas riska kapitāla apjoma palielināšanas rīcība (ESCALAR) ir Eiropas Komisijas uzsākta un EIF pārvaldīta izmēģinājuma programma, kura, izmantojot Investīciju plāna Eiropai resursus, novērš finansējuma trūkumu, ar ko saskaras strauji augoši Eiropas uzņēmumi (augoši uzņēmumi). ESCALAR

izveidot privātā un publiskā sektora fondu²⁶, kas palīdzēs finansēt MVU sākotnējos publiskos piedāvājumus, liecina par MVU izaugsmes veicināšanai piešķirto nozīmīgumu, kā arī par nepieciešamību pilnveidot publiskā atbalsta pasākumu klāstu visos finansēšanas posmos. Visbeidzot, jaunajai programmai *InvestEU*²⁷, kurā tiks apvienoti 14 dažādi finanšu instrumenti, kas pašlaik ir pieejami ieguldījumu atbalstam Savienībā, kā arī līdzekļi dalībvalsts nodalījumā, kuri saņemti no dalītās pārvaldības, ir īpaša mazo uzņēmumu finansēšanai paredzēta sadaļa, taču arī no pārējām trim *InvestEU* tematiskajām sadaļām varēs finansēt MVU.

13. Komisijas pieredze riska finansējuma atbalsta jomā (saistībā ar 2014. gada Riska finansējuma pamatnostādņu un Vispārējo grupu atbrīvojuma regulu²⁸) un iepriekšminētās Savienības līmeņa iniciatīvas, kuru mērķis ir uzlabot piekļuvi finansējumam, liecina, ka piekļuve finansējumam joprojām ir gan Savienības, gan tās dalībvalstu prioritāte. Tāpēc, ņemot vērā iepriekšminēto, ir ļoti būtiski, lai Komisija arī turpmāk dalībvalstīm sniegtu norādījumus par to, kā tā novērtēs riska finansējuma pasākumu saderību ar iekšējo tirgu. To apliecina arī 2019. un 2020. gadā veiktais 2014. gada Riska finansējuma pamatnostādņu izvērtējums – tā sauktā atbilstības pārbaude²⁹. Atbilstības pārbaudes rezultāti liecina, ka pamatnostādnes par riska finansējumu kopumā joprojām ir noderīgas un atbilst paredzētajam mērķim. Tomēr noteikumus, iespējams, ir nepieciešams precizēt un vienkāršot. Pārskatītās Riska finansējuma pamatnostādnes atvieglos pietiekami mērķorientēta riska finansējuma valsts atbalsta izmantošanu dalībvalstīs, vienlaikus pienācīgi ņemot vērā apstākli, ka šāds atbalsts papildus tā pozitīvajai ietekmei uz finansējuma pieejamības nodrošināšanu arī sekmē Komisijas prioritātes, kas minētas iepriekš.
14. 2016. gadā, proti, divus gadus pēc Riska finansējuma pamatnostādņu pieņemšanas, Komisija kā daļu no valsts atbalsta modernizācijas paketes pieņēma Paziņojumu par atbalsta jēdzienu³⁰. Paziņojumā par atbalsta jēdzienu Komisija precizēja savu izpratni par to, kā būtu jāinterpretē Līguma 107. gada 1. punktā noteiktais valsts atbalsta jēdziens, kā arī to, kādos gadījumos valsts atbalsta pasākums nav uzskatāms par valsts atbalstu, jo tas tiek īstenots parastos tirgus apstākļos. Tā kā Paziņojumā par atbalsta jēdzienu, jo īpaši tā 4.2. iedaļā, ir sniegti attiecīgi norādījumi, var svītrot

tika uzsākta 2020. gada 4. aprīlī, un tās mērķis ir ievērojami palielināt fondu resursus, tādējādi dodot iespēju palielināt ieguldījumu summu un fondu spēju ieguldīt augošos uzņēmumos.

²⁶ Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena paziņoja par tāda privātā un publiskā sektora fonda izveidi, kas specializētos MVU sākotnējo publisko piedāvājumu jautājumos, ar mērķi sniegt publisko atbalstu finansējuma veidā nolūkā augsta potenciāla maziem un vidējiem uzņēmumiem atvieglot piekļuvi publiskā iepirkuma tirgiem.

²⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/523 (2021. gada 24. marts), ar ko izveido programmu *InvestEU* un groza Regulu (ES) 2015/1017 (OV L 107, 26.3.2021., 30. lpp.). Tās mērķis ir veicināt publiskā un privātā sektora ieguldītāju līdzdalību finansēšanas un ieguldījumu darbībās, sniedzot garantijas no Savienības budžeta, lai novērstu nepilnības un nepietiekami optimālas ieguldījumu situācijas. Tās pamatā ir Eiropas Stratēģiskā investīciju fonda (ESIF) panākumi, kurš tika izveidots 2015. gadā ar mērķi novērst Savienībā ieguldījumu trūkumu, ko bija izraisījusi finanšu un ekonomikas krīze.

²⁸ Komisijas Regula (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (OV L 187, 26.6.2014.).

²⁹ Pieejama tiešsaistē šādā adresē:
https://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/fitness_check_en.html.

³⁰ Komisijas paziņojums par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktā minēto valsts atbalsta jēdzienu (OV C 262, 19.7.2016., 1. lpp.).

2014. gada Riska finansējuma pamatnostādņu 2.1. iedaļu “Tirgus ekonomikas dalībnieka pārbaude”. Tādējādi pārskatītajās pamatnostādnēs nav aplūkots jautājums par to, vai valsts atbalsta pasākums ir vai nav valsts atbalsts, bet gan tās ir vērstas uz nosacījumiem, saskaņā ar kuriem valsts atbalsta pasākumu var atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu.

15. Minēto iemeslu dēļ Komisija nolēma veikt dažas izmaiņas Riska finansējuma pamatnostādnēs, lai precizētu noteikumus un vienkāršotu administratīvās procedūras nolūkā veicināt valsts atbalsta izmantošanu riska finansējuma atbalstam.

2. PAMATNOSTĀDŅU PIEMĒROŠANAS JOMA UN DEFINĪCIJAS

2.1. PAMATNOSTĀDŅU PIEMĒROŠANAS JOMA

16. Komisija šajās pamatnostādnēs noteiktos principus piemēro tiem riska finansējuma pasākumiem, kas neatbilst visiem Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas nosacījumiem. Attiecīgajai dalībvalstij saskaņā ar Līguma 108. panta 3. punktu par šādiem pasākumiem ir jāpaziņo, un Komisija veiks visaptverošu saderības novērtējumu atbilstoši šo pamatnostādņu 4. iedaļai.
17. Tomēr dalībvalstis var arī izvēlēties riska finansējuma pasākumus izstrādāt tā, ka tie neietver valsts atbalstu Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē, piemēram, tāpēc, ka tie atbilst tirgus ekonomikas dalībnieka kritērijam vai piemērojamās *de minimis* regulas³¹ nosacījumiem. Par šādiem pasākumiem nav jāpaziņo Komisijai.
18. Šajās pamatnostādnēs nav aplūkota tādu valsts atbalsta pasākumu saderība ar iekšējo tirgu, kuri atbilst citās valsts atbalsta pamatnostādnēs, pamatnoteikumos vai regulās noteiktajiem kritērijiem. Komisija īpaši uzmanīs to, lai šīs pamatnostādnēs netiktu izmantotas tādu rīcībpolitikas mērķu sasniegšanai, uz kuriem pamatā attiecas citas valsts atbalsta pamatprogrammas, pamatnostādnēs un regulas.
19. Šīs pamatnostādnēs neskar tajās neminētus cita veida finanšu instrumentus, kuri tiks novērtēti saskaņā ar attiecīgo tiesību normu valsts atbalsta jomā, piemēram, instrumentus, kas nodrošina esošo aizdevumu vērtspapīrošanu.
20. Komisija šajās pamatnostādnēs noteiktos principus piemēros vienīgi riska finansējuma shēmām. Tās netiks piemērotas *ad hoc* pasākumiem, kuri nodrošina riska finansējuma atbalstu atsevišķiem uzņēmumiem, izņemot pasākumus, kuru mērķis ir atbalstīt konkrētu alternatīvu tirdzniecības platformu.
21. Ir būtiski atgādināt, ka riska finansējuma atbalsta pasākumi, izņemot fiskālos stimulus tiešiem ieguldījumiem atbalsttiesīgos uzņēmumos, ir jāīsteno ar finanšu starpnieku vai alternatīvu tirdzniecības platformu starpniecību. Tāpēc pasākums, ar kuru dalībvalsts vai publiska struktūra veic tiešus ieguldījumus uzņēmumos bez šādu

³¹ Komisijas Regula (ES) Nr. 1407/2013 (2013. gada 18. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam (OV L 352, 24.12.2013., 1. lpp.); Komisijas Regula (ES) Nr. 1408/2013 (2013. gada 18. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam lauksaimniecības nozarē (OV L 352, 24.12.2013., 9. lpp.); Komisijas Regula (ES) Nr. 717/2014 (2014. gada 27. jūnijs) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam zvejniecības un akvakultūras nozarē (OV L 190, 28.6.2014., 45. lpp.).

starpnieku iesaistīšanas, neietilpst Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas noteikumu par riska finansējuma valsts atbalstu un šo pamatnostādņu piemērošanas jomā.

22. Ņemot vērā to, ka lielajiem uzņēmumiem ir iedibināta reputācija un lielāks nodrošinājums, Komisija uzskata, ka tiem parasti nav tādu grūtību piekļūt finansējumam, ar kādām saskaras MVU, un tādēļ lielie uzņēmumi nevar saņemt riska finansējuma atbalstu saskaņā ar šīm pamatnostādnēm. Izņēmuma kārtā riska finansējuma pasākumu par labu lieliem uzņēmumiem var atzīt par saderīgu saskaņā ar šīm pamatnostādnēm, ja tas ir vērst uz maziem vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem (saskaņā ar 4.2.2.1. iedaļas a) punktu) vai uz tādiem inovatīviem vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem, kas īsteno pētniecības un izstrādes projektus un ar inovācijām saistītus projektus ((saskaņā ar 4.2.2.1. iedaļas b) punktu).
23. Regulētā tirgū kotētiem uzņēmumiem nevar sniegt atbalstu riska finansējuma veidā saskaņā ar šīm pamatnostādnēm, jo fakts, ka tie ir kotēti regulētā tirgū, pierāda to spēju piesaistīt privātu finansējumu.
24. Saskaņā ar šīm pamatnostādnēm par saderīgiem netiks atzīti riska finansējuma atbalsta pasākumi bez privāto ieguldītāju līdzdalības. Šādos gadījumos dalībvalstij būtu jāapsver alternatīvi rīcībpolitikas risinājumi, kuri varētu būt piemērotāki to pašu mērķu un rezultātu sasniegšanai, piemēram, Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā atļautais reģionālais ieguldījumu atbalsts vai darbības sākšanas atbalsts.
25. Saskaņā ar šīm pamatnostādnēm par saderīgiem netiks atzīti riska finansējuma atbalsta pasākumi, kuros privātie ieguldītāji neuzņemas vērā ņemamu risku un/vai kuru rezultātā labumu gūst tikai privātie ieguldītāji. Saskaņā ar šīm pamatnostādnēm risku un atlīdzības dalīšanas nosacījums ir nepieciešams, lai ierobežotu finanšu risku valstij un nodrošinātu tai taisnīgu peļņu.
26. Neskarot riska finansējuma atbalstu aizstāšanas kapitāla veidā, kas definēts Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā, riska finansējuma atbalstu saskaņā ar šīm pamatnostādnēm nevar izmantot, lai atbalstītu uzņēmumu pārpirkšanu.
27. Par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar šīm pamatnostādnēm netiks uzskatīts riska finansējuma atbalsts, ko piešķir:
 - (a) grūtībās nonākušiem uzņēmumiem atbilstoši definīcijai, kas sniegta Pamatnostādnēs par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai³². Tomēr, piemērojot šīs pamatnostādnēs, par grūtībās nonākušiem uzņēmumiem netiks uzskatīti MVU, kuri pēc uzņēmuma reģistrācijas jebkurā tirgū ir darbojušies mazāk nekā desmit gadus³³ un kuri, pamatojoties uz izvēlēto finanšu starpnieka veiktās uzticamības pārbaudes rezultātiem, kvalificējas riska finansējuma ieguldījumiem, izņemot gadījumos, kad uz tiem attiecas maksātnespējas procedūra vai tie atbilst savas valsts

³² Komisijas paziņojums "Pamatnostādnēs par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai" (OV C 249, 31.7.2014., 1. lpp.).

³³ Izņemot MVU, kas ir pārņēmuši cita uzņēmuma darbību vai izveidoti apvienošanās rezultātā; attiecībā uz tiem desmit gadu periods ietver arī pārņemtā uzņēmuma vai apvienoto uzņēmumu darbības. Attiecībā uz atbalsttiesīgiem uzņēmumiem, kuriem nav pienākuma reģistrēties, uzskata, ka attiecīgais desmit gadu periods sākas no brīža, kad i) uzņēmums sāk saimniecisko darbību vai ii) saistībā ar tā saimniecisko darbību ir aplikams ar nodokli, atkarībā no tā, kas notiek agrāk.

tiesību aktos paredzētiem kritērijiem, uz kuru pamata tiem pēc kreditoru pieprasījuma var piemērot kolektīvo maksātnespējas procedūru;

- (b) uzņēmumiem, kas ir saņēmuši nelikumīgu valsts atbalstu, kurš vēl nav pilnībā atgūts.
28. Komisija šīs pamatnostādnes nepiemēro atbalstam, kuru piešķir darbībām, kas saistītas ar eksportu uz trešām valstīm vai dalībvalstīm, proti, atbalstam, kurš tieši saistīts ar eksportētajiem apjomiem, izplatīšanas tīkla izveidi un darbību vai citām ar eksporta darbību saistītām kārtējām izmaksām, kā arī atbalstam, ko piešķir ar nosacījumu, ka importētu preču vietā tiek izmantotas vietējā ražojuma preces.
29. Riska finansējuma pasākumiem bieži ir sarežģīta konstrukcija, proti, ar tiem kādai ekonomikas dalībnieku (ieguldītāju) grupai tiek radīti stimuli nodrošināt riska finansējumu kādai citai ekonomikas dalībnieku (atbalsttiesīgu uzņēmumu) grupai. Atkarībā no tā, kā pasākums ir izstrādāts, un pat ja publisko iestāžu nolūks ir sniegt labumu vienīgi otrai minētajai uzņēmumu grupai, labumu no valsts atbalsta var gūt uzņēmumi vienā vai abos līmeņos. Turklāt riska finansējuma pasākumos parasti ir iesaistīti viens vai vairāki finanšu starpnieki, kam var būt citāds statuss nekā ieguldītājiem un galīgajiem saņēmējiem, kuros tiek veikti ieguldījumi. Šādos gadījumos ir arī jāizvērtē, vai var uzskatīt, ka finanšu starpnieks gūst labumu no valsts atbalsta. Jebkāds atbalsts finanšu starpniekam būtu jāierobežo, priekšrocības novirzot galīgajiem saņēmējiem, kā noteikts šajās pamatnostādņēs. Apstākļi, ka finanšu starpnieki var palielināt savus aktīvus un to pārvaldnieki var sasniegt lielāku apgrozījumu, izmantojot komisijas maksas, tiek uzskatīts tikai par sekundāru atbalsta pasākuma ekonomisko ietekmi un nevis par atbalsta radītu priekšrocību finanšu starpniekiem vai pārvaldniekiem. Tomēr, ja riska finansējuma pasākums ir izstrādāts tā, lai tā sekundārā ietekme tiktu novirzīta identificējamiem finanšu starpniekiem vai finanšu starpnieku grupām, tiks uzskatīts, ka šie finanšu starpnieki gūst netiešu priekšrocību.

2.2. Definīcijas

30. Šajās pamatnostādņēs:

1. “alternatīva tirdzniecības platforma” ir daudzpusēja tirdzniecības sistēma, kura atbilst Direktīvas 2014/65/ES 4. panta 1. punkta 22) apakšpunktā sniegtajai definīcijai un kurā vismaz 50 % tirgot atļauto finanšu instrumentu ir MVU emitēti;
2. “pārpirkšana” ir uzņēmuma pašu kapitāla iegāde no esošajiem kapitāldaļu īpašniekiem vismaz tādā apmērā, kas ļauj kontrolēt uzņēmumu, ar mērķi pārņemt minētā uzņēmuma aktīvus un darbības;
3. “atbalsttiesīgie uzņēmumi” ir MVU, mazi vidējas kapitalizācijas uzņēmumi un inovatīvi vidējas kapitalizācijas uzņēmumi;
4. “pilnvarotais subjekts” ir Eiropas Investīciju banka un Eiropas Investīciju fonds, starptautiska finanšu iestāde, kurā dalībvalsts ir kapitāldaļu īpašniece, dalībvalstī reģistrēta finanšu iestāde, kuras mērķis ir sabiedrības interešu mērķu sasniegšana un kuru kontrolē publiska iestāde, publisko tiesību subjekts vai privāto tiesību subjekts ar sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistībām. Pilnvaroto subjektu var izraudzīties vai tieši iecelt saskaņā ar noteikumiem,

kuri paredzēti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2014/24/ES³⁴, vai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013³⁵ 38. panta 4. punkta b) apakšpunkta iii) punktu;

5. “kapitālieguldījums” ir tieši vai netieši ieguldīta kapitāla nodrošinājums uzņēmumam, pretī iegūstot atbilstīgas īpašumtiesības šajā uzņēmumā;
6. “izvērtējuma plāns” ir dokuments, kas attiecas vienu vai vairākām atbalsta shēmām un satur vismaz šādus obligātos elementus: izvērtējamā atbalsta mērķi, izvērtējuma jautājumi, rezultātu rādītāji, izvērtējuma veikšanai paredzētā metode, datu vākšanas prasības, paredzētais izvērtējuma grafiks, ieskaitot starpposma un galīgā izvērtējuma ziņojuma iesniegšanas datumu, apraksts par neatkarīgo struktūru, kas veiks izvērtējumu, vai tās atlasei izmantojamo kritēriju uzskaitījums un kārtība, kādā izvērtējums tiks publiskots;
7. “izeja” ir finanšu starpnieka vai ieguldītāja līdzdalības izbeigšana, kas ietver visa uzņēmuma vienlaicīgu pārdošanu citam uzņēmumam, norakstīšanu, akciju/aizdevumu atmaksāšanu, pārdošanu citam finanšu starpniekam vai citam ieguldītājam, pārdošanu finanšu iestādei un pārdošanu publiskā piedāvājumā, tostarp sākotnējā publiskajā piedāvājumā (“SPP”);
8. “taisnīga peļņas norma” (“TPN”) ir paredzamā iekšējā peļņas norma, kas atbilst ar riskiem koriģētajai diskonta likmei, kura atspoguļo ieguldījuma risku līmeni un privāto ieguldītāju ieguldāmā kapitāla veidu un apmēru;
9. “galīgais saņēmējs” ir atbalsttiesīgs uzņēmums, kas ir saņēmis ieguldījumu riska finansējuma valsts atbalsta pasākuma satvarā;
10. “finanšu starpnieks” ir jebkura finanšu iestāde neatkarīgi no tās veida un tā, kā īpašumā tā atrodas, t. sk. fondu fondi, privāto ieguldījumu fondi, publisko ieguldījumu fondi, bankas, mikrofinanšu iestādes un garantiju sabiedrības;
11. “pirmais komerciālās pārdošanas darījums” ir pirmais uzņēmuma veiktais pārdošanas darījums produktu vai pakalpojumu tirgū, izņemot ierobežotu pārdošanu tirgus pārbaudīšanai;
12. “pirmās kārtas zaudējumu laidieni” ir zemākās prioritātes riska daļa ar augstāko zaudējumu risku, no kuras sedz mērķportfeļa paredzamos zaudējumus;
13. “turpmāki ieguldījumi” ir tādi papildu ieguldījumi uzņēmumā, kas seko vienai vai vairākām iepriekšējām riska finansējuma ieguldījumu kārtām;

³⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV L 94, 28.3.2014., 65. lpp.).

³⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.). [Atsauci atjaunināt, tiklīdz būs pieņemta jauna Kopīgo noteikumu regula.]

14. “fondu fonds” ir fonds, kas veic ieguldījumus citos fondos vai novirza tiem resursus, nevis tieši iegulda uzņēmumos vai finanšu aktīvos, piemēram, kapitāldaļās vai obligācijās;
15. “garantija” ir rakstisks apliecinājums uzņemties atbildību par visiem vai par daļu no trešās personas jauniniciētajiem riska finansējuma aizdevumu darījumiem, piemēram, parāda vai nomas instrumentiem, kā arī kvazikapitāla instrumentiem;
16. “garantijas maksimālā robeža” ir publiskā ieguldītāja maksimālā riska pozīcija, izteikta procentos no garantētā portfeli veiktu ieguldījumu kopējās summas;
17. “garantijas likme” ir publiskā ieguldītāja zaudējumu seguma procentuālā attiecība visiem riska finansējuma valsts atbalsta pasākuma ietvaros atbalstāmajiem darījumiem;
18. “neatkarīgs privātais ieguldītājs” ir privāts ieguldītājs, kas nav kapitāldaļu īpašnieks atbalsttiesīgajā uzņēmumā, kurā tas iegulda, ieskaitot komercenģeļus un finanšu iestādes, neatkarīgi no tā, kā īpašumā tie atrodas, ja tie attiecībā uz savu ieguldījumu uzņemas pilnu risku; jauna uzņēmuma izveides gadījumā uzskata, ka visi privātie ieguldītāji, ieskaitot dibinātājus, ir neatkarīgi no šā uzņēmuma;
19. “inovatīvs vidējas kapitalizācijas uzņēmums” ir vidējas kapitalizācijas uzņēmums, kas izpilda kritērijus, uz kuru pamata to var uzskatīt par “novatorisku uzņēmumu” Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas nozīmē, vai kam Eiropas Inovācijas padome saskaņā ar pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” 2018.–2020. gada darba programmu³⁶ vai regulas par pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa”³⁷ 1. panta 19. punktu un 11. panta 2. punktu nesn piešķirusi izcilības zīmoga kvalitātes apliecinājumu vai kas nesn ir saņēmis Eiropas Inovācijas padomes ieguldījumu, piemēram, ieguldījumu saskaņā ar programmu *Accelerator*, kura minēta regulas par pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa” 43. panta 6. punktā [atsauci atjaunināt, tiklīdz regula būs pieņemta];
20. “privāto resursu piesaiste” ir apmērs, kādā publiskie ieguldījumi piesaista papildu ieguldījumus no privātiem avotiem;
21. “aizdevumu instruments” ir līgums, kas uzliek aizdevējam pienākumu aizņēmējam uz noteiktu laiku darīt pieejamu noteiktu naudas summu un saskaņā ar ko aizņēmējam ir pienākums noteiktajā laikā atmaksāt minēto summu; tas var būt aizdevums vai cits finansēšanas instruments, ieskaitot nomu, kura dominējoša iezīme ir noteikta minimālā ienesīguma nodrošināšana aizdevējam;
22. “vidējas kapitalizācijas uzņēmums” ir uzņēmums, kura darbinieku skaits, to aprēķinot saskaņā ar Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas I pielikuma 3., 4. un 5. pantu, nepārsniedz 1500 un kurš neizpilda kritērijus, uz kuru pamata tas būtu uzskatāms par MVU. Šo pamatnostādņu piemērošanas nolūkā vairākus

³⁶ Pieejama šajā adresē: https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2018-2020/main/h2020-wp1820-eic_en.pdf.

³⁷ Sk. **Error! Bookmark not defined.** zemsivītras piezīmi.

subjektus uzskatīs par vienu uzņēmumu, ja būs izpildīts kāds no Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas I pielikuma 3. panta 3. punktā minētajiem nosacījumiem;

23. “fiziska persona” ir persona, kas nav juridiska persona un nav uzņēmums Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē;
24. “jauns aizdevums” ir jauniniciēts aizdevumu instruments jaunu ieguldījumu vai apgrozāmā kapitāla finansēšanai, izņemot i) esošu aizdevumu refinansēšanu vai ii) cita veida finansējuma refinansēšanu;
25. “kvazikapitāla ieguldījums” ir finansējuma veids, kurš klasificējams starp pašu kapitālu un parāda instrumentu, jo tam ir augstāks risks nekā prioritāram parādam, bet zemāks risks nekā pamata pašu kapitālam, kura peļņa turētājam ir galvenokārt atkarīga no attiecīgā mērķuzņēmuma peļņas vai zaudējumiem un kuram saistību neizpildes gadījumā nav nodrošinājuma. Kvazikapitāla ieguldījumus var strukturēt kā nenodrošinātus un subordinētus un dažos gadījumos par pašu kapitālu pārveidojamus parāda instrumentus, tostarp mezanīna parādsaistības, vai kā priekšrocību kapitālu;
26. “aizstāšanas kapitāls” ir esošo uzņēmuma kapitāldaļu iegāde no iepriekšēja ieguldītāja vai kapitāldaļu īpašnieka;
27. “riskā finansējuma ieguldījums” ir pašu kapitāla vai kvazikapitāla ieguldījums, aizdevums, ieskaitot nomu, garantija vai to kombinācija, ko nodrošina atbalsttiesīgajiem uzņēmumiem jaunu ieguldījumu veikšanai, izņemot pilnībā privātus ieguldījumus, kuri tiek veikti atbilstoši tirgus nosacījumiem un neietilpst attiecīgā valsts atbalsta pasākuma tvērumā;
28. “mazie un vidējie uzņēmumi (“MVU”)” ir uzņēmumi, kas atbilst Vispārējās grupu atbrīvojumu regulas I pielikumā noteiktajiem kritērijiem;
29. “mazs vidējas kapitalizācijas uzņēmums” ir vidējas kapitalizācijas uzņēmums, kura darbinieku skaits, to aprēķinot saskaņā ar Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas I pielikuma 3., 4. un 5. pantu, nepārsniedz 499 un kura gada apgrozījums nepārsniedz 100 miljonus EUR vai kura gada bilances kopsumma nepārsniedz 86 miljonus EUR;
30. “kopējais finansējums” ir atbalsttiesīgajā uzņēmumā veicamo ieguldījumu maksimālā kopējā summa, kuru veido viens vai vairāki riskā finansējuma ieguldījumi, ieskaitot turpmākus ieguldījumus, jebkāda riskā finansējuma valsts atbalsta pasākuma ietvaros, izņemot pilnībā privātus ieguldījumus, kuri tiek veikti atbilstoši tirgus nosacījumiem un neietilpst riskā finansējuma valsts atbalsta pasākuma tvērumā.

3. PAZIŅOJAMS RISKĀ FINANSĒJUMA ATBALSTS

31. Saskaņā ar Līguma 108. panta 3. punktu dalībvalstīm jāpaziņo par riskā finansējuma pasākumiem, kuri: i) ir valsts atbalsts Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē (jo īpaši

pasākumi, kuri neatbilst tirgus ekonomikas dalībnieka kritērijam³⁸ un uz kuriem neattiecas *de minimis* regulu piemērošanas joma) un ii) kuri neatbilst visiem Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteiktajiem nosacījumiem attiecībā uz riska finansējuma atbalstu. Komisija novērtē šo pasākumu saderību ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu. Šajās pamatnostādņēs galvenā uzmanība ir pievērsta riska finansējuma pasākumiem, kas, visticamāk, ir saderīgi ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja ir ievēroti vairāki nosacījumi, kas sīkāk aprakstīti šo pamatnostādņu 4. iedaļā. Šādi pasākumi ietilpst vienā vai abās no turpmāk minētajām kategorijām.

32. Pirmā kategorija ietver riska finansējuma pasākumus, kuru mērķuzņēmumi neatbilst visām **atbilstības prasībām**, kas attiecībā uz riska finansējuma atbalstu paredzētas Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā. Šajā kategorijā jo īpaši ietilpst pasākumi, kas vērsti uz šādiem uzņēmumiem:
 - (a) mazi vidējas kapitalizācijas uzņēmumi;
 - (b) inovatīvi vidējas kapitalizācijas uzņēmumi;
 - (c) uzņēmumi, kuri sākotnējo riska finansējuma ieguldījumu saņem vēlāk nekā desmit gadus pēc uzņēmuma reģistrācijas³⁹;
 - (d) uzņēmumi, kuriem nepieciešamā kopējā riska finansējuma ieguldījuma summa pārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteikto maksimālo robežu;
 - (e) alternatīvas tirdzniecības platformas, kas neatbilst Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas nosacījumiem.
33. Otrajā kategorijā ietilpst tādi pasākumi, kuru **parametri** atšķiras no tiem, kas noteikti Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā. Šajā kategorijā jo īpaši ietilpst:
 - (a) finanšu instrumenti, kuros privāto ieguldītāju līdzdalība ir mazāka, nekā paredzēts Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā;
 - (b) finanšu instrumenti, kuru parametri pārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā paredzētos griestus;
 - (c) finanšu instrumenti, izņemot garantijas, attiecībā uz kuriem, izraugoties finanšu starpniekus, ieguldītājus vai fondu pārvaldniekus, aizsardzībai pret iespējamiem zaudējumiem (aizsardzība pret zaudējumu riskiem) tiek dota priekšroka pār prioritāru peļņu no ieņēmumiem (stimuli gūt prioritāru peļņu);
 - (d) fiskālie stimuli korporatīviem ieguldītājiem, ieskaitot finanšu starpniekus vai to pārvaldniekus, kas darbojas kā līdzieguldītāji.
34. Ja vien šajās pamatnostādņēs nav noteikts citādi, Komisija, novērtējot paziņojamos pasākumus, kuri minēti 32. un 33. punktā, vadīsies pēc visiem Vispārējā grupu

³⁸ Saskaņā ar tirgus ekonomikas dalībnieka kritēriju par valsts atbalstu nav uzskatāmi publisko struktūru vai uzņēmumu saimnieciskie darījumi, kas tiek veikti atbilstoši parastiem tirgus nosacījumiem un kas nerada priekšrocību darījuma otrai pusei. Lai iegūtu sīkākas norādes par to, skatīt Komisijas Paziņojumu par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktā minēto valsts atbalsta jēdzienu (sk. **Error! Bookmark not defined.** zemsvītras piezīmi).

³⁹ Attiecībā uz šā principa piemērošanu dažos konkrētos apstākļos sk. **Error! Bookmark not defined.** zemsvītras piezīmi.

atbrīvojuma regulā paredzētajiem nosacījumiem, kas attiecas uz riska finansējuma atbalsta saderību.

4. RISKĀ FINANSĒJUMA ATBALSTA SADERĪBAS NOVĒRTĒJUMS

35. Pamatojoties uz Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, Komisija var atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu valsts atbalstu, kurš veicina konkrētu saimniecisko darbību attīstību Savienībā, ja šādam atbalstam nav tādas nelabvēlīgas ietekmes uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm.
36. Šajā iedaļā Komisija precizē, kā tā novērtēs tādu riska finansējuma atbalsta pasākumu saderību, uz kuriem attiecas Līguma 108. panta 3. punktā paredzētais paziņošanas pienākums. Konkrētāk, lai novērtētu, vai riska finansējuma atbalsta pasākumu var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu, Komisija noteiks, vai atbalsta pasākums veicina konkrētas saimnieciskās darbības attīstību (pirmais nosacījums) un vai tam nav tādas nelabvēlīgas ietekmes uz tirdzniecības apstākļiem, kas būtu pretrunā kopīgām interesēm (otrais nosacījums).
37. Nosakot, vai ir izpildīts pirmais nosacījums, proti, ka atbalsts veicina saimnieciskās darbības attīstību, Komisija apsvērs šādus aspektus:
- (a) *saimnieciskās darbības noteikšana* (sk. 4.1.1. iedaļu),
 - (b) *stimulējošā ietekme*: tiek pārbaudīts, vai atbalsts maina attiecīgo uzņēmumu rīcību tā, ka uzņēmumi iesaistās papildu darbībās, kuras tie bez šāda atbalsta neveiktu nemaz vai veiktu ierobežotā vai atšķirīgā veidā vai citā vietā (sk. 4.1.2. iedaļu),
38. Apsverot, vai ir izpildīts otrais nosacījums, proti, ka atbalstam nav tādas nelabvēlīgas ietekmes uz tirdzniecības apstākļiem, kas būtu pretrunā kopīgām interesēm, Komisija apsvērs šādus aspektus:
- (a) *valsts iejaukšanās nepieciešamība*: ar atbalsta pasākumu jāpanāk būtisks uzlabojums, ko tirgus pats nespētu nodrošināt, piemēram, novēršot tirgus nepilnību vai citu būtisku šķērsli riska finansējuma nodrošināšanai, t. sk., piemēram, reģionālo nevienlīdzību attiecībā uz piekļuvi finansējumam (sk. 4.2.2. iedaļu),
 - (b) *atbalsta pasākuma piemērotība*: ierosinātajam atbalsta pasākums jābūt piemērotam rīcībpolitikas instrumentam atbalsta mērķa sasniegšanai (sk. 4.2.3. iedaļu),
 - (c) *atbalsta samērīgums (līdz minimumam ierobežots atbalsts)*: atbalsta summai un atbalsta intensitātei jābūt ierobežotai līdz minimumam, kas nepieciešams attiecīgo uzņēmumu papildu ieguldījumu vai darbību stimulēšanai (sk. 4.2.4. iedaļu),
 - (d) *izvairīšanās no riska finansējuma nepamatotas negatīvās ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību*: šai negatīvajai ietekmei jābūt ierobežotai, un tā nedrīkst pārsniegt atbalsta pozitīvo ietekmi (sk. 4.2.5. iedaļu);
 - (e) *atbalsta pārredzamība*: Komisijai, ekonomikas dalībniekiem un sabiedrībai ir jāspēj vienkārši piekļūt visiem attiecīgajiem aktiem un informācijai par atbalstu, kas piešķirts atbilstīgi tiem (sk. 4.2.6. iedaļu).

39. Turklāt vispārējā samēra labad noteiktu kategoriju atbalsta shēmām var tikt izvirzīta prasība veikt *ex post* izvērtējumu, kas aprakstīts 5. iedaļā. Tādos gadījumos Komisija var ierobežot šo shēmu darbības ilgumu ar iespēju pēc tam paziņot par to darbības turpmāku pagarināšanu.
40. Ja ar valsts atbalsta pasākumu, tā nosacījumiem (ieskaitot pasākuma finansēšanas metodi, ja tā ir valsts atbalsta pasākuma neatņemama daļa) vai tā finansēto darbību tiktu pārkāpta konkrēta Savienības tiesību norma, šo atbalstu nevar atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu⁴⁰. Šādi pārkāpumi cita starpā varētu būt:
- (a) atbalsta piešķiršana ar nosacījumu, ka tiek izmantotas valstī ražotas preces vai valsts pakalpojumi;
 - (b) atbalsta piešķiršana ar nosacījumu, ka finanšu starpnieku, to pārvaldnieku vai galīgo saņēmēju galvenā mītne ir attiecīgās dalībvalsts teritorijā vai tiek pārvietota uz tās teritoriju, pārkāpjot Līguma 49. pantu par brīvību veikt uzņēmējdarbību⁴¹;
 - (c) tādu nosacījumu noteikšana, kuri neatbilst Līguma 63. pantam par kapitāla brīvu apriti.

4.1. Pirmais nosacījums – atbalsts veicina saimnieciskās darbības attīstību

4.1.1. Atbalstāmās saimnieciskās darbības noteikšana

41. Vairumā gadījumu riska finansējuma atbalsta pasākumi aptver dažādu tautsaimniecības nozaru uzņēmumus. Minētie pasākumi palīdz nodrošināt, ka konkrētiem MVU un vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem ir piekļuve tāda apjoma un veida finansējumam, kāds tiem vajadzīgs, lai varētu veikt vai turpināt attīstīt savu attiecīgo saimniecisko darbību. Tāpēc Komisija noteiks riska finansējuma atbalsta pasākuma aptvertos uzņēmumu veidus (MVU, mazi vidējas kapitalizācijas uzņēmumi vai inovatīvi vidējas kapitalizācijas uzņēmumi) un nozares.

4.1.2. Stimulējošā ietekme

42. Riska finansējuma atbalstu var atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu tikai tad, ja tam ir stimulējoša ietekme. Komisija uzskata, ka atbalsts, kam nav stimulējošas ietekmes, neveicina attiecīgās saimnieciskās darbības attīstību.
43. Stimulējoša ietekme ir tādām atbalstam, kas mudina atbalsta saņēmēju mainīt savu rīcību, proti, veikt darbības, kuras tas bez šā atbalsta tirgus nepilnības dēļ neveiktu vai veiktu ierobežotā veidā. Atbalsttiesīgo uzņēmumu līmenī stimulējoša ietekme ir tad, ja atbalsts galīgajam saņēmējam sniedz iespēju piesaistīt finansējumu, kas citādi nebūtu bijis pieejams tādā pašā veidā, apjomā vai tajā pašā laikā.

⁴⁰ Sk. Tiesas 2000. gada 19. septembra spriedumu lietā Vācija/Komisija, C-156/98, EU:C:2000:467, 78. punkts., 2008. gada 22. decembra spriedumu lietā *Régie Networks v Rhone Alpes Bourgogne*, C-333/07, EU:C:2008:764, 94.–116. punkts, 2008. gada 15. aprīļa spriedumu lietā *Nuova Agricast*, C-390/06 EU:C:2008:224, 50. un 51. punkts, un 2020. gada 22. septembra spriedumu lietā *Austrija/Komisija*, C-594/18 P, EU:C:2020:742, 44. punkts.

⁴¹ Tas neskar prasību, ka finanšu starpniekiem vai to pārvaldniekiem ir jābūt licencei, kas nepieciešama ieguldījumu un pārvaldības darbību veikšanai attiecīgajā dalībvalstī, vai ka galīgie saņēmēji tās teritorijā ir reģistrējuši uzņēmējdarbību un veic saimniecisko darbību.

44. Riska finansējuma pasākumiem ir jāstimulē tirgus ieguldītāji nodrošināt potenciāli dzīvotspējīgiem uzņēmumiem lielāku finansējumu nekā šobrīd un/vai uzņemties papildu risku. Riska finansējuma pasākumu uzskata par tādu, kam ir stimulējoša ietekme, ja tā rezultātā tiek piesaistīts ieguldījumus no tirgus avotiem un kopējais atbalsttiesīgajiem uzņēmumiem nodrošinātais finansējums pārsniedz pasākuma budžetu. Tādēļ, izraugoties finanšu starpniekus un fondu pārvaldniekus, pamatkritērijam vajadzētu būt to spējai piesaistīt papildu privātos ieguldījumus.
45. Ja finansētus parāda instrumentus izmanto esošu aizdevumu refinansēšanai, tos nevar uzskatīt par tādiem, kam ir stimulējoša ietekme, un šādu instrumentu atbalsta elementus saskaņā ar šīm pamatnostādņēm nevar uzskatīt par saderīgiem.
46. Stimulējošās ietekmes novērtējums ir cieši saistīts ar 4.2.2. iedaļā aprakstīto valsts iejaukšanās nepieciešamības novērtējumu. Turklāt tas, vai pasākums ir piemērots privāto resursu piesaistīšanai, galu galā ir atkarīgs no tā, kā šajā pasākumā ir samēroti riski un atlīdzība starp publiskajiem un privātajiem finansējuma nodrošinātājiem, un ir cieši saistīts arī ar jautājumu par riska finansējuma valsts atbalsta pasākuma piemērotību (sk. 4.2.3. iedaļu). Tāpēc, ja valsts iejaukšanās nepieciešamība ir pienācīgi konstatēta un pasākums ir piemērots, var uzskatīt, ka pasākumam ir stimulējoša ietekme.
- 4.2. Otrais nosacījums – novērst, ka tirdzniecības apstākļi tiek nelabvēlīgi ietekmēti tiktāl, ka tas būtu pretrunā kopīgām interesēm**
47. Saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu Komisija par saderīgu var atzīt atbalstu, kas veicina konkrētu saimniecisko darbību vai tautsaimniecības jomu attīstību, bet tikai, *“ja šādam atbalstam nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm”*.
48. Negatīvās ietekmes uz iekšējo tirgu novērtējums ietver sarežģītus ekonomikas un sociālo aspektu novērtējumus. Šajā pamatnostādņu iedaļā Komisija paskaidro, kā tā plāno izmantot savu rīcības brīvību, novērtējot atbilstību saderības novērtējuma otrajam nosacījumam.
49. Jebkurš valsts atbalsta pasākums jau pēc savas būtības rada konkurences izkropļojumus un ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm. Tomēr, lai noteiktu, vai atbalsta kropļojošā ietekme ir ierobežota līdz minimumam, Komisija pārbaudīs, vai atbalsts ir nepieciešams (sk. 4.2.2. iedaļu), piemērots (sk. 4.2.3. iedaļu) un samērīgs (sk. 4.2.4. iedaļu). Lai varētu veikt minēto pārbaudi, Komisija dalībvalstīm prasa sniegt pierādījumus *ex ante* novērtējuma veidā, kā aprakstīts 4.2.1. iedaļā.
50. Pēc tam Komisija novērtēs attiecīgā riska finansējuma atbalsta atlikušo negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecības apstākļiem. Konkrētāk, atbalsts riska finansējuma jomā var izraisīt privāto ieguldītāju izstumšanu, radīt kropļojošu ietekmi finanšu starpnieku līmenī, konkrētu produktu tirgus izkropļojumus un ar pārcelšanu saistītu ietekmi. Komisija pārbaudīs šādu atbalsta atlikušo negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību un samēros to ar atbalsta pozitīvo ietekmi (sk. 4.2.5. iedaļu). Ja pozitīvā ietekme būs lielāka par negatīvo ietekmi, Komisija atbalstu atzīs par saderīgu.
51. Visbeidzot, Komisija pārliecināsies, ka atbalsts atbilst tās noteiktajām pārredzamības prasībām (sk. 4.2.6. iedaļu).

- 4.2.1. *Tāda ex ante novērtējuma pamatelementi, kas attiecīgajai dalībvalstij jāiesniedz Komisijai*
52. Valsts atbalsts var būt attaisnojams tikai tad, ja ar to var panākt būtisku attīstību, ko tirgus pats nespētu nodrošināt, piemēram, novēršot tirgus nepilnību vai citu būtisku šķērslī riska finansējuma vai ieguldījuma nodrošināšanai.
53. Valsts atbalsts var būt **nepieciešams**, lai uzlabotu riska finansējuma nodrošināšanu situācijā, kad tirgus pats nespēj nodrošināt efektīvu rezultātu. Komisija uzskata, ka attiecībā uz MVU vai vidējas kapitalizācijas uzņēmumu piekļuvi finansējumam pastāv nevis vispārēja tirgus nepilnība, bet gan nepilnība, kas attiecas uz konkrēta veida MVU un dažu veidu vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem un kas jo īpaši ir atkarīga no attiecīgās dalībvalsts konkrētās ekonomiskās situācijas.
54. Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā ir paredzēti nosacījumi, kuriem jābūt izpildītiem, lai riska finansējuma pasākumi tiktu uzskatīti par tādiem, kas atbilstošā un samērīgā veidā novērš tirgus nepilnību, un vienlaikus tādiem, kam piemīt stimulējoša ietekme un kas līdz minimumam samazina konkurences izkropļojumus. Par minētajiem nosacījumiem atbilstošiem pasākumiem nav jāpaziņo, un tie tiek uzskatīti par saderīgiem ar iekšējo tirgu.
55. Par riska finansējuma pasākumiem, kas neietilpst Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas piemērošanas jomā, ir jāpaziņo, lai Komisija cita starpā varētu novērtēt, vai pastāv tirgus nepilnība vai arī cits būtisks šķērslis riska finansējuma nodrošināšanai. Tāpēc dalībvalstīm ir jāpierāda, ka pastāv konkrēta tirgus nepilnība vai cits būtisks šķērslis, kas nav tie, kurus aptver juridiskā prezumpcija, uz kuru balstās Vispārējā grupu atbrīvojuma regula. Turklāt ierosinātajam riska finansējuma pasākumam ir jāatbilst saderības kritērijiem, kas noteikti šajās pamatnostādņēs. Šajā nolūkā dalībvalstij būtu Komisijai jāiesniedz padziļināts *ex ante* novērtējums vai attiecīgā gadījumā vairāki novērtējumi.
56. Padziļinātajam *ex ante* novērtējumam jābalstās uz objektīviem un aktuāliem pierādījumiem un uz pieejamām paraugpraksēm un metodēm (piemēram, dokumentu izpēte, intervijas, tiešsaistes apsekojumi vai piemērotas kvantitatīvās metodes). Pierādījumi pēc tam pēc iespējas būtu jāpārbauda un jāizmanto savstarpēji pastiprinošā veidā, lai pamatotu *ex ante* novērtējumā gūtos secinājumus. *Ex ante* novērtējumam jābūt veiktam ne vēlāk kā trīs gadus pirms riska finansējuma pasākuma paziņošanas, un vēlams, lai to būtu veicis neatkarīgs eksperts. *Ex ante* novērtējumā būtu jāņem vērā arī saistībā ar līdzīgiem instrumentiem gūtā pieredze un iepriekšējie dalībvalsts veiktie *ex ante* novērtējumi. Sagatavojot *ex ante* novērtējumu, dalībvalstis var izmantot esošos pierādījumus, ciktāl tie ir būtiski tirgus nepilnības pierādīšanai *ex ante* novērtējumā. *Ex ante* novērtējumā galvenā uzmanība būtu jāpievērš konkrētajam riska finansējuma veidam (piemēram, pašu kapitāls vai pakārtots parāds), kuru ierosināts izmantot atbalsta pasākumā.
57. Ierosinātajam riska finansējuma atbalsta pasākumam ir jābūt **piemērotam** atbalsta paredzētā mērķa sasniegšanai. Tāpēc *ex ante* novērtējumā jāanalizē esošās un, ja iespējams, paredzētās darbības, kuru mērķis ir novērst to pašu konstatēto tirgus nepilnību vai citu būtisku šķērslī riska finansējuma nodrošināšanai, ņemot vērā citu rīcībpolitikas instrumentu efektivitāti un lietderību. Dalībvalstij ir jāpierāda, ka konstatēto tirgus nepilnību vai citu būtisku šķērslī nevar pienācīgi novērst ar citiem

rīcībpolitikas instrumentiem, kas nav saistīti ar valsts atbalstu, vai arī ar pasākumiem, kuri ietilpst Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas piemērošanas jomā.

58. Valsts atbalstam ir jābūt **samērīgam** ar tirgus nepilnību vai citu būtisku šķērslī, ko ar valsts atbalstu tiecas novērst nolūkā sasniegt attiecīgos rīcībpolitikas mērķus. Tāpēc atbalsts, kura mērķis ir uzlabot riska finansējuma nodrošināšanu, būtu jāierobežo līdz stingri noteiktam minimumam, kas nepieciešams, lai novērstu *ex ante* novērtējumā konstatēto tirgus nepilnību vai citu būtisku šķērslī, neradot nepamatotas priekšrocības saņēmējiem. Attiecībā uz riska finansējuma ieguldījumiem, kas pārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā vienam atbalsttiesīgam uzņēmumam noteikto maksimālo robežu, *ex ante* novērtējumā ir izsmeļoši jāpierāda atbalsta pasākuma samērīgums, kā noteikts 63. un 64. punktā.
59. Ja riska finansējuma pasākumu daļēji finansē no Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un/vai Kohēzijas fonda, dalībvalsts var nolemt atkārtoti izmantot saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 37. panta 2. punktu sagatavoto *ex ante* novērtējumu (vai tā daļas). Pēc tam Komisija novērtēs, vai iesniegtie pierādījumi atbilst šajās pamatnostādņēs noteiktajām prasībām. Ja riska finansējuma pasākumu – daļēji vai pilnībā – izmanto, lai atbalstītu uzņēmumus, kuriem Eiropas Inovācijas padome⁴² nesen piešķirusi izcilības zīmoga kvalitātes apliecinājumu, ieguldītu līdztekus Eiropas Inovācijas padomes fondam vai nodrošinātu turpmākus ieguldījumus attiecībā uz programmu *Accelerator*⁴³, Komisija piekritīs šā kvalitātes apliecinājuma un tādu citu pierādījumu izmantošanai *ex ante* novērtējumā, kas gūti Eiropas Inovācijas padomes veiktajā uzticamības pārbaudes procedūrā.
60. Attiecībā uz riska finansējuma pasākumiem, kas neietilpst Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas piemērošanas jomā, *ex ante* novērtējumā jāapraksta tirgus nepilnības vai cita būtiska šķēršļa būtība un jāpierāda to esība, ciktāl tā ietekmē vienu vai vairākus no šiem faktoriem:
- (a) konkrētu kategoriju mērķuzņēmumi, kuri neatbilst visām Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteiktajām atbilstības prasībām (sk. 32. punkta a)–d) apakšpunktu),
 - (b) alternatīvas tirdzniecības platformas, kas neatbilst Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas nosacījumiem (sk. 32. punkta e) apakšpunktu),
 - (c) finanšu instrumenti, kuru parametri atšķiras no Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā aprakstītajiem parametriem (sk. 33. punkta a), b) un c) apakšpunktu),
 - (d) fiskālie stimuli korporatīviem ieguldītājiem, ieskaitot finanšu starpniekus vai to pārvaldniekus, kas darbojas kā līdzieguldītāji (sk. 33. punkta d) apakšpunktu).
61. *Ex ante* novērtējumā būtu jānosaka, kādi uzņēmumi ir skarti, it īpaši attiecībā uz uzņēmumu vecumu vai attīstības posmu, tautsaimniecības nozari un ģeogrāfisko

⁴² Saskaņā ar pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” 2018.–2020. gada darba programmu (sk. **Error! Bookmark not defined.** zemsvītras piezīmi) vai regulas par pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa” 1. panta 19. punktu un 11. panta 2. punktu (sk. 76. zemsvītras piezīmi).

⁴³ Saskaņā ar regulas par pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa” 43. panta 6. punktu (sk. **Error! Bookmark not defined.** zemsvītras piezīmi).

apgabalu, kurā tie darbojas, un jāpierāda, ka šādus uzņēmumus ietekmē konkrēta tirgus nepilnība vai cits būtisks šķērslis.

62. Attiecībā uz riska finansējuma pasākumiem, kas attiecas uz finanšu instrumentiem, kuros privāto ieguldītāju līdzdalība ir mazāka, nekā paredzēts Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā (sk. 33. punkta a) apakšpunktu), *ex ante* novērtējumā būtu arī detalizēti jānovērtē šāda veida atbalsttiesīgajiem uzņēmumiem attiecīgajā ģeogrāfiskajā apgabalā pieejamā privātā finansējuma piedāvājuma līmenis un struktūra un jāpierāda, ka konstatēto tirgus nepilnību vai citu būtisku šķērslī nevar novērst ar pasākumiem, kas izstrādāti saskaņā ar Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas prasībām attiecībā uz privātu līdzdalību.
63. Turklāt attiecībā uz riska finansējuma ieguldījumiem, kas pārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā vienam atbalsttiesīgajam uzņēmumam noteikto maksimālo robežu (sk. 32. punkta d) apakšpunktu), *ex ante* novērtējumā būtu arī kvantitatīvi jānosaka konstatētās tirgus nepilnības vai cita būtiska šķēršļa izraisītais finansējuma deficīts (t. i., jānosaka līmenis, kādā pašlaik netiek apmierināts atbalsttiesīgo uzņēmumu pieprasījums pēc finansējuma). Novērtējumā ir jāpierāda, ka finansējuma deficīts atbalsttiesīgo uzņēmumu līmenī pārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteikto maksimālo robežu. Šādai kvantitatīvai noteikšanai vajadzētu balstīties uz pieejamo paraugpraksi un metodēm, kas ļauj novērtēt, cik lielā mērā atbalsttiesīgo uzņēmumu pieprasījums pēc finansējuma nav apmierināts.
64. Finansējuma deficīta kvantitatīvās noteikšanas nolūkā jāanalizē gan strukturālās, gan cikliskās (t. i., ar krīzi saistītas) problēmas, kuru ietekmē privātā finansējuma līmenis nav optimāls. *Ex ante* novērtējumā jo īpaši jāveic piedāvājuma visaptveroša analīze, proti, jānovērtē atbalsttiesīgajiem uzņēmumiem pieejamie finansējuma avoti, ņemot vērā ģeogrāfiskajā mērķapgabalā darbojošos finanšu starpnieku skaitu, to publisko vai privāto raksturu un uz attiecīgo tirgus segmentu mērķēto ieguldījumu apmēru. Pieprasījuma novērtējumā būtu jāņem vērā potenciāli atbalsttiesīgo uzņēmumu skaits un vidējais nepieciešamā finansējuma apmērs. Minēto analīzi vajadzētu balstīt uz datiem par periodu, kas aptver piecus gadus pirms riska finansējuma pasākuma paziņošanas, un, ja iespējams, konstatējumus pārbaudot salīdzinājumā ar alternatīviem datu avotiem.

4.2.2. Valsts iejaukšanās nepieciešamība

65. Valsts atbalstam vajadzētu būt vērstam uz tādu situāciju risināšanu, kurās ar atbalstu var panākt būtisku attīstību, ko tirgus pats nespētu nodrošināt. Lai varētu novērtēt, vai ar valsts atbalstu var efektīvi sasniegt vēlamo rezultātu, vispirms ir jānosaka risināmā problēma. Dalībvalstīm būtu jāpaskaidro, kā atbalsta pasākums var iedarbīgi mazināt konstatēto šķērslī un jo īpaši tirgus nepilnību, kas tirgum traucē pašam nodrošināt pietiekamu riska finansējumu.
66. Riska finansējuma pasākums var būt attaisnojams tikai tad, ja tas ir vērsts uz konkrēto *ex ante* novērtējumā pierādīto tirgus nepilnību vai citu būtisku šķērslī. Komisija uzskata, ka šādas tirgus nepilnības vai šķēršļi var pastāvēt jo īpaši – bet ne tikai – attiecībā uz agrīnajā attīstības posmā esošiem MVU, kuri, neraugoties uz savām izaugsmes perspektīvām, nespēj ieguldītājiem pierādīt savu kredītspēju vai sava uzņēmējdarbības plāna dzīvotspēju. Šādas tirgus nepilnības vai šķēršļa apmērs gan skarto uzņēmumu, gan to kapitāla vajadzību ziņā var atšķirties atkarībā no nozares, kurā uzņēmumi darbojas. Šādas tirgus nepilnības un šķēršļi jo īpaši var skart

tādas nozares kā inovatīvas zaļās vai digitālās tehnoloģijas. Informācijas asimetrijas dēļ tirgum var būt grūti novērtēt šādu MVU riska/peļņas profilu un to spēju gūt peļņu, kas atbilst riska līmenim. Šo MVU grūtības sniegt informāciju par savu projektu kvalitāti un pieņēmums, ka tiem piemīt lielāks risks un zema kredītspēja, rada lielas darījumu un pārstāvības izmaksas un var palielināt ieguldītāju nevēlēšanos uzņemties risku. Mazi vidējas kapitalizācijas uzņēmumi un inovatīvi vidējas kapitalizācijas uzņēmumi var saskarties ar līdzīgām problēmām, un tādēļ tos var ietekmēt tā pati tirgus nepilnība vai šķērslis.

67. Tāpēc riska finansējuma pasākumam jābūt izstrādātam tā, lai ar to tiktu novērsta konkrēta tirgus nepilnība vai cits būtisks šķērslis, kas konstatēti *ex ante* novērtējumā, it īpaši attiecībā uz atbalsttiesīgajiem uzņēmumiem izraudzītajā attīstības posmā, ģeogrāfiskajā apgabalā un (attiecīgā gadījumā) tautsaimniecības nozarē.
 68. Lai nodrošinātu, ka pasākumā iesaistītie finanšu starpnieki pievēršas konstatētajai tirgus nepilnībai, ir jāveic pienācīgas rūpības procedūra, kuras mērķis ir pārliecināties, ka ieguldījumu stratēģija ir komerciāli nevainojama, vērsta uz izvirzīto rīcībpolitikas mērķi un ka tajā ir ievērotas noteiktās atbilstības prasības un finansēšanas ierobežojumi. Proti, dalībvalstīm jāizvēlas tādi finanšu starpnieki, kas var pierādīt, ka to ierosinātā ieguldījumu stratēģija ir komerciāli nevainojama un ietver piemērotu riska diversifikācijas rīcībpolitiku, kuras mērķis ir panākt ieguldījumu ekonomisko dzīvotspēju un efektīvu līmeni apjoma un teritoriālā tvēruma ziņā.
- 4.2.2.1. Pasākumi, kas vērsti uz tādu uzņēmumu kategorijām, kuri neietilpst Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas piemērošanas jomā
69. Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas piemērošanas jomā ietilpst tikai MVU. Tomēr daži uzņēmumi, kas attiecībā uz darbinieku skaitu vai finanšu robežvērtībām, vai abiem minētajiem, neietilpst MVU definīcijā, var piedzīvot līdzīgas ar nepietiekamu finansējumu saistītas problēmas.
 - a) Mazi vidējas kapitalizācijas uzņēmumi
 70. Riska finansējuma pasākuma tvēruma paplašināšana attiecībā uz atbalsttiesīgajiem uzņēmumiem ar mērķi papildus MVU ietvert arī mazus vidējas kapitalizācijas uzņēmumus var būt pamatota, ja tās rezultātā privātiem ieguldītājiem tiek radīts stimuls ieguldīt diversificētākā portfeli ar labākām ieiešanas un izejas iespējām. Iekļaujot portfeli mazus vidējas kapitalizācijas uzņēmumus, visticamāk, tiktu samazināts risks portfeļa līmenī un tādējādi palielināta peļņa no ieguldījumiem. Tāpēc tas var būt īpaši efektīvs veids, kā institucionālos ieguldītājus piesaistīt agrīnā attīstības posmā esošiem uzņēmumiem, kuriem ir lielāks risks.
 71. Ņemot vērā iepriekšminēto un ar noteikumu, ka *ex ante* novērtējums ietver pietiekamus ekonomiskos pierādījumus tātai pieejai, var būt pamatoti atbalstīt mazus vidējas kapitalizācijas uzņēmumus. Komisija savā novērtējumā ņems vērā mērķuuzņēmumu darba un kapitāla intensitāti, kā arī citus kritērijus, kas atspoguļo konkrētas ar nepietiekamu finansējumu saistītas problēmas, ar kurām saskaras mazi vidējas kapitalizācijas uzņēmumi (piemēram, nepietiekams nodrošinājums lielam aizdevumam).

b) Inovatīvi vidējas kapitalizācijas uzņēmumi

72. Konkrētos apstākļos arī vidējas kapitalizācijas uzņēmumi var piedzīvot līdzīgas ar nepietiekamu finansējumu saistītas problēmas, kādas piedzīvo MVU. Tādā situācijā var būt, piemēram, vidējas kapitalizācijas uzņēmumi, kuri līdztekus pētniecības, izstrādes un inovācijas darbībām veic sākotnējo ieguldījumu ražošanas iekārtās, t. sk. ar ieviešanu tirgū saistītos projektos, un kuru līdzšinējie sasniegumi potenciālajiem ieguldītājiem neļauj izdarīt attiecīgus pieņēmumus par šādu darbību nākotnes izredzēm tirgū. Šādos gadījumos inovatīviem vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem var būt nepieciešams riska finansējuma valsts atbalsts, lai palielinātu to ražošanas jaudu līdz dzīvotspējīgam līmenim, kā rezultātā šie uzņēmumi paši varētu piesaistīt privātu finansējumu. Turklāt 4.2.2.1. iedaļas a) apakšpunktā minētais attiecas arī uz inovatīviem vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem: to iekļaušana ieguldījumu portfeli var būt efektīvs veids, kā finanšu starpnieks var piedāvāt diversificētākas ieguldījumu iespējas un tādējādi piesaistīt plašāku potenciālo ieguldītāju loku.

c) Uzņēmumi, kas sākotnējo riska finansējuma ieguldījumu saņem tad, kad tie pēc uzņēmuma reģistrācijas jebkurā tirgū ir darbojušies vairāk nekā desmit gadus

73. Noteiktu veidu uzņēmumus var uzskatīt par tādiem, kas joprojām atrodas paplašināšanās / agrīnā izaugsmes posmā, ja šie uzņēmumi, lai gan tie ir pastāvējuši ievērojamu laiku, nav pietiekami pierādījuši savu potenciālu gūt peļņu un/vai tiem nav pietiekami stabilas reputācijas un nodrošinājuma. Tas var attiekties uz augsta riska nozarēm, piemēram, biotehnoloģiju, kultūras un radošo nozari, un, iespējams, vispārīgāk uz inovatīviem MVU, ieskaitot tos MVU, kuru darbība ir vērsta uz zaļajām vai digitālajām tehnoloģijām vai kuru mērķis ir sociālā inovācija⁴⁴. Turklāt uzņēmumiem, kuru pašu kapitāls ir pietiekams to sākotnējo darbību finansēšanai, ārējais finansējums var būt nepieciešams tikai vēlākā posmā, piemēram, lai palielinātu savu jaudu un no maza uzņēmuma pārtaptu lielākā uzņēmumā. Šim nolūkam var būt nepieciešama lielāka ieguldījumu summa, nekā tie var nodrošināt no pašu līdzekļiem.

74. Tāpēc pastāv iespēja atļaut pasākumus, kuros sākotnējo ieguldījumu veic vēlāk nekā desmit gadus pēc mērķuzņēmuma reģistrācijas⁴⁵. Šādos gadījumos Komisija var pieprasīt skaidri noteikt pasākuma atbalsttiesīgo uzņēmumu kategorijas, ņemot vērā *ex ante* novērtējumā sniegtos pierādījumus par tādas konkrētas tirgus nepilnības pastāvēšanu, kas ietekmē šādus uzņēmumus.

d) Uzņēmumi, kuriem nepieciešamā riska finansējuma ieguldījuma summa pārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteikto maksimālo robežu

75. Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā ir noteikta riska finansējuma kopējā maksimālā summa vienam atbalsttiesīgajam uzņēmumam, kurā ietverti arī turpmāki ieguldījumi. Tomēr dažās nozarēs, kurās sākotnējās pētniecības vai ieguldījumu izmaksas ir salīdzinoši augstas, piemēram, dzīvības zinātņu vai zaļās tehnoloģijas vai enerģijas nozarē, minētā summa var nebūt pietiekama, lai īstenotu visas vajadzīgās

⁴⁴ Tas, vai MVU ir inovatīvs, ir jānovērtē, pamatojoties uz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā sniegto definīciju.

⁴⁵ Ievērojot 41. zemsvītras piezīmē paredzētos nosacījumus.

ieguldījumu kārtas un virzītu uzņēmumu uz ilgtspējīgu izaugsmi. Tāpēc konkrētos apstākļos var būt pamatoti atļaut atbalsttiesīgā uzņēmumā ieguldīt lielāku kopējo summu.

76. Tādējādi riska finansējuma pasākumu satvarā sniegtais atbalsts var pārsniegt šādu maksimālo kopējo summu ar nosacījumu, ka paredzētā finansējuma summa atspoguļo *ex ante* novērtējumā attiecībā uz mērķnozarēm un/vai teritorijām noteiktā un kvantificētā finansējuma deficīta apmēru un veidu. Šādos gadījumos Komisija ņems vērā mērķnozaru kapitāla intensitāti un/vai paaugstinātās izmaksas par ieguldījumiem konkrētos ģeogrāfiskajos apgabalos.

e) Alternatīvas tirdzniecības platformas, kas neatbilst Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas nosacījumiem

77. Komisija atzīst, ka alternatīvas tirdzniecības platformas ir svarīga MVU finansēšanas tirgus daļa, jo tās piesaista jaunu kapitālu MVU un atvieglo agrāko ieguldītāju izeju⁴⁶. Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā ir atzīta šo platformu nozīme un tāpēc ļauts atbalstīt to darbību, proti, tajā ir paredzēti fiskālie stimuli fiziskām personām, kuras iegulda šajās platformās kotētajos uzņēmumos, vai arī atļauts sniegt platformas operatoram darbības sākšanas atbalstu ar nosacījumu, ka platformas operators ir uzskatāms par mazu uzņēmumu un ka netiek pārsniegtas noteiktas robežvērtības.
78. Tomēr alternatīvu tirdzniecības platformu operatori to izveides brīdī var arī nebūt mazi uzņēmumi. Tāpat saskaņā ar Vispārējo grupu atbrīvojuma regulu pieļaujamā maksimālā darbības sākšanas atbalsta summa var nebūt pietiekama platformas izveides atbalstīšanai. Turklāt, lai piesaistītu pietiekamus resursus jaunu platformu izveidei un izvēršanai, iespējams, būs jārada fiskāli stimuli korporatīvajiem ieguldītājiem. Visbeidzot, platformā var tikt kotēti ne tikai MVU, bet arī uzņēmumi, kas pārsniedz MVU definīcijā noteiktās robežvērtības.
79. Tādēļ noteiktos apstākļos var būt pamatoti atļaut fiskālus stimulus korporatīviem ieguldītājiem, atbalstīt platformu operatorus, kas nav mazie uzņēmumi, atļaut alternatīvu tirdzniecības platformu izveidē veikt ieguldījumus, kuru apmērs pārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā darbības sākšanas atbalstam noteiktās robežas, vai atļaut atbalstu alternatīvām tirdzniecības platformām, kurās lielākā daļa tirgot atļauto finanšu instrumentu ir MVU emitēti. Šādos gadījumos *ex ante* novērtējumā ir jāpierāda, ka pastāv konkrēta tirgus nepilnība vai cits būtisks šķērslis, kas ietekmē šādas platformas konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū.

⁴⁶

Komisija atzīst kolektīvās finansēšanas platformu pieaugošo nozīmi finansējuma piesaistīšanā jaunuzņēmumiem. Tāpēc, ja ir konstatēta tirgus nepilnība un kolektīvās finansēšanas platformas operators ir atsevišķa juridiska persona, Komisija pēc analogijas var piemērot alternatīvām tirdzniecības platformām piemērojamus noteikumus. Tas attiecas arī uz fiskāliem stimuliem veikt ieguldījumus ar šādu kolektīvās finansēšanas platformu starpniecību. 2020. gada 10. novembrī spēkā stājās Eiropas Parlamenta un Padomes 2020. gada 7. oktobra Regula (ES) 2020/1503 par Eiropas kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem uzņēmējdarbībai un ar ko groza Regulu (ES) 2017/1129 un Direktīvu (ES) 2019/1937 (OV L 347, 20.10.2020., 1. lpp.), attiecībā uz kuru bija paredzēts, ka tā palielinās šāda veida inovatīvā finansējuma pieejamību.

4.2.2.2. Pasākumi, kuru parametri neatbilst Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas nosacījumiem

- a) Finanšu instrumenti, kuros privāto ieguldītāju līdzdalības īpatsvars ir mazāks, nekā paredzēts Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā
80. Uzņēmumi konkrētos reģionos vai dalībvalstīs var saskarties ar izteiktākām tirgus nepilnībām vai citiem būtiskiem šķēršļiem sakarā ar to, ka MVU finansējuma tirgus šajos apgabalos ir salīdzinoši mazattīstīts attiecībā pret citiem reģioniem tajā pašā dalībvalstī vai citām dalībvalstīm. Tas jo īpaši var attiekties uz dalībvalstīm, kurās oficiāli riska kapitāla ieguldītāji vai komercenģeļi nav plaši pārstāvēti. Attiecībā uz pasākumiem, kuru mērķis ir pārvarēt šādus strukturālus šķēršļus, Komisija var piekrist tam, ka privāto ieguldītāju līdzdalības īpatsvars ir mazāks nekā Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā paredzētais, ar nosacījumu, ka ir izpildīts 24. punktā minētais nosacījums.
81. Turklāt Komisija var akceptēt riska finansējuma pasākumus, kuros privāto ieguldītāju līdzdalības īpatsvars ir mazāks nekā Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteiktais, arī tad, ja pastāv izteiktāka tirgus nepilnība vai kāds cits būtisks šķērslis, ko pierādījusi dalībvalsts, it īpaši, ja šādi pasākumi ir vērsti tieši uz MVU, kas vēl nav veikuši savu pirmo komerciālās pārdošanas darījumu vai vēl atrodas koncepcijas pierādīšanas posmā, ar noteikumu, ka iesaistītie privātie ieguldītāji faktiski uzņemas ievērojamu daļu no ieguldījuma riska.
- b) Finanšu instrumenti, kuru parametri pārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā paredzētos griestus
82. Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā priekšrocības ir paredzētas pasākumiem, kuros nelīdzvērtīga zaudējumu sadale starp publiskajiem un privātajiem ieguldītājiem ir noteikta tā, lai ierobežotu publiskā ieguldītāja pirmās kārtas zaudējumus. Tāpat attiecībā uz garantijām Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā ir noteiktas robežas garantijas likmei un publiskā ieguldītāja kopējiem zaudējumiem.
83. Tomēr noteiktos apstākļos, ieņemot riskantāku finansēšanas pozīciju, publiskais finansējums var privātajiem ieguldītājiem vai aizdevējiem dot iespēju nodrošināt papildu finansējumu. Novērtējot pasākumus, kuru finanšu parametri pārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteiktos griestus, Komisija ņems vērā vairākus faktorus, kas izklāstīti šo pamatnostādņu 4.2.3.2. iedaļā.
- c) Finanšu instrumenti, izņemot garantijas, attiecībā uz kuriem, izraugoties ieguldītājus, finanšu starpniekus un to pārvaldniekus, aizsardzībai pret zaudējumu riskiem tiek dota priekšroka pār asimetrisku peļņas sadali
84. Saskaņā ar Vispārējo grupu atbrīvojuma regulu finanšu starpnieki, kā arī ieguldītāji vai fondu pārvaldnieki jāizraugās atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā procesā, skaidri nosakot pasākuma rezultātā sasniedzamos rīcībpolitikas mērķus un finanšu parametrus šo mērķu sasniegšanai. Tas nozīmē, ka finanšu starpnieki vai to pārvaldnieki jāizraugās procedūrā, kura atbilst Direktīvai 2014/24/ES. Ja minētā direktīva nav piemērojama, atlases procedūrai ir jābūt tādai, kas nodrošina visplašākās kvalificētu finanšu starpnieku vai fondu pārvaldnieku izvēles iespējas. Jo īpaši šādā procedūrā attiecīgajai dalībvalstij jāvar salīdzināt noteikumus, par kuriem

vienojušies finanšu starpnieki vai fondu pārvaldnieki un potenciālie privātie ieguldītāji, nolūkā pārliecināties, ka riska finansējuma pasākuma rezultātā privātie ieguldītāji tiek piesaistīti ar pēc iespējas mazāku valsts atbalstu vai minimālu novirzi no līdzvērtības nosacījumiem, ņemot vērā reālistisku ieguldījumu stratēģiju.

85. Saskaņā ar Vispārējo grupu atbrīvojuma regulu kritērijiem, kurus piemēro, izraugoties pārvaldnieku, jāietver prasība, ka attiecībā uz instrumentiem, kas nav garantijas, *“asimetriskai peļņas sadalei tiek dota priekšroka pār aizsardzību pret zaudējumu riskiem”*, lai ierobežotu pārvaldnieka tieksmi, atlasot uzņēmumus, kuros veikt ieguldījumu, uzņemties pārmērīgu risku. Tam būtu jānodrošina, ka neatkarīgi no pasākumā izmantotā finanšu instrumenta veida jebkāda preferenciāla attieksme pret privātajiem ieguldītājiem vai aizdevējiem ir jāsamēro ar sabiedrības interesēm – nodrošināt ieguldītā publiskā kapitāla apgrozāmību un pasākuma ilgtermiņa finansiālo ilgtspēju.

86. Tomēr atsevišķos gadījumos, proti, ja pasākums ir vērsts uz konkrētām nozarēm, kurās MVU saistību neizpildes rādītājs ir augsts, varētu būt lietderīgi priekšroku dot aizsardzībai pret zaudējumu riskiem. Tas varētu attiekties uz pasākumiem, kas vērsti uz MVU, kuri vēl nav veikuši savu pirmo komerciālās pārdošanas darījumu vai vēl atrodas koncepcijas pierādīšanas posmā, nozarēm, kas saskaras ar nozīmīgiem tehnoloģiskiem šķēršļiem, vai tādām nozarēm kā kultūras un radošās nozares, kurās uzņēmumi ir ļoti atkarīgi no atsevišķiem projektiem, kam nepieciešami lieli sākotnējie ieguldījumi un kas ir saistīti ar lielu risku. Priekšrokas došana mehānismiem, kas sniedz aizsardzību pret zaudējumu riskiem, var būt pamatota arī pasākumos, kurus īsteno ar fondu starpniecību un kuru mērķis ir piesaistīt privātos ieguldītājus šajā līmenī.

d) Fiskālie stimuli korporatīvajiem ieguldītājiem, ieskaitot finanšu starpniekus vai to pārvaldniekus, kas darbojas kā līdzieguldītāji

87. Lai gan Vispārējā grupu atbrīvojuma regula attiecas uz fiskālajiem stimuliem, kurus piešķir neatkarīgiem privātajiem ieguldītājiem, kuri ir fiziskas personas, kas tieši vai netieši nodrošina riska finansējumu atbalsttiesīgiem MVU, dalībvalstis var uzskatīt par lietderīgu ieviest pasākumus, ar kuriem tiek radīti līdzīgi stimuli korporatīvajiem ieguldītājiem. Atšķirība ir tāda, ka korporatīvie ieguldītāji ir uzņēmumi Līguma 107. panta nozīmē. Tādēļ pasākumam ir jāpiemēro īpaši ierobežojumi, lai nodrošinātu, ka atbalsts korporatīvo ieguldītāju līmenī ir samērīgs un patiešām stimulējošs.

88. Finanšu starpnieki un to pārvaldnieki var gūt labumu no fiskālā stimula tikai tad, ja tie darbojas kā līdzieguldītāji vai līdzzaizdevēji. Fiskālos stimulus nevar piešķirt attiecībā uz pakalpojumiem, kurus finanšu starpnieks vai tā pārvaldnieks sniedz saistībā ar pasākuma īstenošanu.

4.2.3. Atbalsta pasākuma piemērotība

89. Ierosinātajam atbalsta pasākumam ir jābūt piemērotam rīcībpolitikas instrumentam paredzētā atbalsta mērķa sasniegšanai, t. i., nedrīkst pastāvēt cits tāds rīcībpolitikas vai atbalsta instruments, kas ir piemērotāks un mazāk kropļojošs un ar ko var sasniegt tādu pašu rezultātu.

4.2.3.1. Piemērotība salīdzinājumā ar citiem rīcībpolitikas instrumentiem un citiem atbalsta instrumentiem

90. Lai novērstu konstatēto tirgus nepilnību vai citu būtisku šķērsli un sekmētu izvirzīto pasākuma rīcībpolitikas mērķu sasniegšanu, ierosinātajam riska finansējuma pasākumam ir jābūt piemērotam un vienlaikus arī konkurenci vismazāk kropļojošajam instrumentam. Konkrētas riska finansējuma pasākuma formas izvēle ir pienācīgi jāpamato, balstoties uz pierādījumiem, ko dalībvalstis sniegušas *ex ante* novērtējumā.
91. Vispirms Komisija apsvērs, vai un kādā mērā riska finansējuma pasākums ir uzskatāms par piemērotu instrumentu salīdzinājumā ar citiem rīcībpolitikas instrumentiem, kuru mērķis ir mudināt nodrošināt riska finansējumu atbalsttiesīgajiem uzņēmumiem. Valsts atbalsts nav vienīgais dalībvalstīm pieejamais rīcībpolitikas instruments, ar ko veicināt riska finansējuma nodrošināšanu atbalsttiesīgajiem uzņēmumiem. Dalībvalstis gan piedāvājumu, gan pieprasījumu var veicināt, izmantojot citus papildinošus rīcībpolitikas instrumentus, piemēram, reglamentējošus pasākumus finanšu tirgu darbības sekmēšanai, pasākumus uzņēmējdarbības vides uzlabošanai, konsultāciju pakalpojumus ieguldījumgatafvības veicināšanai vai publiskos ieguldījumus, kas atbilst tirgus ekonomikas dalībnieka kritērijam.
92. Otrkārt, Komisija novērtēs, vai ierosinātais pasākums ir piemērotāks nekā alternatīvi valsts atbalsta instrumenti, kuru mērķis ir novērst to pašu tirgus nepilnību vai citu būtisku šķērsli. Šajā sakarā pastāv vispārējs pieņēmums, ka finanšu instrumenti ir mazāk kropļojoši nekā tiešas dotācijas un ka tāpēc tie ir piemērotāki instrumenti. Tomēr valsts atbalstu, kura mērķis ir veicināt riska finansējuma nodrošināšanu, var piešķirt dažādos veidos, piemēram, kā selektīvus fiskālos instrumentus vai finanšu instrumentus ar izdevīgākiem nosacījumiem, kas ietver virkni pašu kapitāla, parāda vai garantijas instrumentu ar dažādām riska un ienesīguma iezīmēm, kā arī dažādiem īstenošanas veidiem un finansējuma struktūrām, kuru piemērotība ir atkarīga no mērķuzņēmumu veida un finansējuma deficīta. Tāpēc Komisija, ņemot vērā fonda ieguldījumu stratēģiju, novērtēs, vai pasākumam paredzētā finansējuma struktūra ir efektīva un tādējādi nodrošina ilgtspējīgu darbību.
93. Šajā sakarā Komisija pozitīvi vērtēs pasākumus, kuros iesaistīti fondi, kas portfeļa lieluma, ģeogrāfiskā tvēruma (it īpaši, ja tie darbojas vairākās dalībvalstīs) un portfeļa diversifikācijas ziņā ir pietiekami lieli, jo šādi fondi salīdzinājumā ar mazākiem fondiem var būt efektīvāki un tāpēc arī pievilcīgāki privātiem ieguldītājiem. Atsevišķi fondu fondi var izpildīt minētos nosacījumus, ja vien kopējās no dažāda līmeņa starpniecības izrietošās pārvaldības izmaksas kompensē ievērojams efektivitātes pieaugums.

4.2.3.2. Nosacījumi, pamatojoties uz kuriem nosaka finanšu instrumentu piemērotību

94. Nosakot tādu finanšu instrumentu piemērotību, kuru parametri neietilpst Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas piemērošanas jomā, Komisija ņems vērā šo pamatnostādņu 95.–119. punktā paredzētos nosacījumus.
95. Pirmkārt, pasākumam ir jāpiesaista papildu finansējums no tirgus dalībniekiem. Minimālais privāto ieguldījumu īpatsvars, kas ir mazāks nekā Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteiktais, var būt pamatots tikai tad, ja *ex ante* novērtējumā ir

konstatēta izteiktāka tirgus nepilnība vai cits būtisks šķērslis (sk. 4.2.1. iedaļu). Šajā sakarā *ex ante* novērtējumā vajadzētu detalizēti novērtēt konkrētā veida atbalsttiesīgajiem uzņēmumiem attiecīgajā ģeogrāfiskajā apgabalā pieejamā privātā finansējuma apmēru un struktūru (sk. 62. punktu). Turklāt ir jāpierāda, ka ar pasākumu tiek piesaistīti papildu privātie resursi, kas citādi nebūtu nodrošināti vai būtu nodrošināti citā veidā vai apmērā vai ar citiem nosacījumiem.

96. Attiecībā uz riska finansējuma pasākumiem, kas vērsti uz MVU, kuri nav darbojušies nevienā tirgū, Komisija var piekrist tam, ka privātās līdzdalības īpatsvars ir mazāks par prasīto. Alternatīvi Komisija attiecībā uz šādiem ieguldījumu mērķuzņēmumiem var piekrist tam, ka privātā līdzdalība nav neatkarīga, proti, ka to nodrošina, piemēram, saņēmēja uzņēmuma īpašnieks. Arī attiecībā uz atbalsttiesīgiem uzņēmumiem, kas pēc uzņēmuma reģistrācijas tirgū ir darbojušies mazāk nekā desmit gadus, Komisija pienācīgi pamatotos gadījumos, ņemot vērā *ex ante* novērtējumā sniegtos ekonomiskos pierādījumus par attiecīgo tirgus nepilnību vai citu būtisku šķērslī, var piekrist tam, ka privātās līdzdalības līmenis ir zemāks nekā Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteiktais.
97. Riska finansējuma pasākumam, kas vērsts uz atbalsttiesīgiem uzņēmumiem, kuri pirmo riska finansējuma ieguldījumu saņem tad, kad tie pēc uzņēmuma reģistrācijas jebkurā tirgū ir darbojušies vairāk nekā desmit gadus⁴⁷, ir jāietver atbilstīgi ierobežojumi, piemēram, termiņi vai citi objektīvi kvalitatīvie kritēriji attiecībā uz mērķuzņēmumu attīstības posmu. Parasti Komisija attiecībā uz ieguldījumiem šādos mērķuzņēmumos pieprasītu, lai privātās līdzdalības īpatsvars ir vismaz 60 %.
98. Otrkārt, Komisija papildus ierosinātajam privātās līdzdalības līmenim ņems vērā arī risku un atlīdzības samēru starp publiskajiem un privātajiem ieguldītājiem. Šajā sakarā Komisija pozitīvi vērtēs pasākumus, kuros zaudējumi tiek līdzvērtīgi sadalīti starp ieguldītājiem un privātie ieguldītāji saņem tikai stimulus gūt prioritāru peļņu. Principā jo lielākā mērā risku un atlīdzības sadale atbilst faktiskajai komercpraksei, jo lielāka iespēja, ka Komisija piekritīs zemākam privātās līdzdalības līmenim.
99. Treškārt, Komisija ņems vērā, kurā finansējuma struktūras līmenī ar pasākumu paredzēts piesaistīt privātos ieguldījumus. Fondu fonda līmenī spēja piesaistīt privāto finansējumu var būt atkarīga no plašākas tādu mehānismu izmantošanas, kas sniedz aizsardzību pret zaudējumu riskiem. Turpretī pārmērīgas šādu mehānismu izmantošanas rezultātā var tikt izkropļota atbalsttiesīgo uzņēmumu atlase un rasties neefektīvi rezultāti, ja privātie ieguldītāji iesaistās uzņēmumos veikto ieguldījumu līmenī uz atsevišķu darījumu bāzes.
100. Novērtējot, īpašā pasākuma piemērotību, Komisija var ņemt vērā to, cik būtisks attiecībā pret publiskā ieguldītāja paredzamajiem un neparedzamajiem zaudējumiem ir atlikušais risks izraudzītajiem privātajiem ieguldītājiem, kā arī paredzamās peļņas samēru starp publisko ieguldītāju un privātajiem ieguldītājiem. Līdz ar to var piekrist citādam risku un atlīdzības profilam, ja tādējādi tiek maksimāli palielināts privāto ieguldījumu apmērs un vienlaikus netiek ietekmēts ieguldījuma lēmumu uz peļņu orientētais raksturs.

⁴⁷

Ievērojot **Error! Bookmark not defined..** zemsvēitras piezīmē paredzētos nosacījumus.

101. Ceturtkārt, stimulu precīzās iezīmes ir jānosaka atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā finanšu starpnieku, kā arī fondu pārvaldnieku vai ieguldītāju atlases procesā. Tāpat būtu jānosaka, ka fondu fonda pārvaldniekiem sava ieguldījumu pilnvarojuma ietvaros jāuzņemas juridiskas saistības uz konkurences principiem balstītā atbalsttiesīgo finanšu starpnieku, fondu pārvaldnieku vai ieguldītāju atlases procesā noteikt preferenciālos noteikumus, kurus varētu piemērot apakšfondu līmenī.
102. Lai pierādītu, ka pasākuma pamatā esošie īpašie finansējuma nosacījumi ir nepieciešami, dalībvalstīm var prasīt iesniegt pierādījumus, kas apliecina, ka privāto ieguldītāju atlases procesā visi dalībnieki vēlējās panākt tādus nosacījumus, kas neatbilst Vispārējai grupu atbrīvojuma regulai, vai ka konkurss bija nerezultatīvs.
103. Piektkārt, finanšu starpnieks vai fonda pārvaldnieks var ieguldīt līdztekus dalībvalstij, ja vien tiek pilnībā novērsts interešu konflikts. Finanšu starpniekam jāuzņemas vismaz 10 % no pirmās kārtas zaudējumu laidiena. Šādi līdzieguldījumi var palīdzēt nodrošināt, ka lēmumi par ieguldījumiem tiek saskaņoti ar attiecīgajiem rīcībpolitikas mērķrādītājiem. Viens no atlases kritērijiem var būt pārvaldnieka spēja nodrošināt ieguldījumu no paša līdzekļiem.
104. Sestkārt, riska finansējuma pasākumos, kuros tiek izmantoti parāda instrumenti, ir jāparedz mehānisms, kas nodrošinātu, ka finanšu starpnieks no valsts saņemto priekšrocību nodod galīgajiem saņēmējiem uzņēmumiem, piemēram, piemērojot zemākas procentu likmes vai nodrošinājuma prasības vai abus reizē. Finanšu starpnieki priekšrocību var nodot arī, ieguldot uzņēmumos, kas ir potenciāli dzīvotspējīgi, bet atbilstoši finanšu starpnieka iekšējā reitinga kritērijiem tiktu ierindoti riska kategorijā, kurā šis starpnieks neieguldītu, ja nebūtu riska finansējuma pasākuma. Nodrošināšanas mehānismam jāietver atbilstīga uzraudzības sistēma, kā arī atgūšanas mehānisms⁴⁸ vai līdzvērtīgs līgumisks mehānisms.
105. Visbeidzot, lai nodrošinātu, ka riska finansējuma pasākumā iesaistītie finanšu starpnieki sasniedz attiecīgos mērķus, finanšu starpnieka ieguldījumu stratēģijai jābūt saskaņotai ar pasākuma mērķiem. Atlases procesā finanšu starpniekiem jāpierāda, ka to ierosinātā ieguldījumu stratēģija var palīdzēt sasniegt mērķus un mērķrādītājus. Turklāt dalībvalstij ir jāpārliedz, ka starpnieku ieguldījumu stratēģija visu laiku ir saskaņota ar apstiprinātajiem mērķrādītājiem, piemēram, izmantojot piemērotus uzraudzības un ziņošanas mehānismus un publisko ieguldītāju pārstāvju līdzdalību finanšu starpnieka pārstāvības struktūrās, piemēram, uzraudzības padomē vai konsultatīvajā padomē. Ir jābūt ieviestai piemērotai pārvaldības struktūrai, kas nodrošina, ka būtiskas izmaiņas ieguldījumu stratēģijā var veikt tikai ar dalībvalsts iepriekšēju piekrišanu. Lai novērstu šaubas – dalībvalsts nevar tieši piedalīties atsevišķu lēmumu par ieguldījumu un atsavināšanu pieņemšanā.
106. Dalībvalstis vienā riska finansējuma pasākumā var izmantot vairākus finanšu instrumentus, piemēram, pašu kapitāla un kvazikapitāla ieguldījumu instrumentus, aizdevumu instrumentus vai garantijas ar nelīdzvērtīgiem nosacījumiem. 107.–119. punktā ir aprakstīti aspekti, ko Komisija ņems vērā, novērtējot konkrētos finanšu instrumentus.

⁴⁸ Atgūšanas mehānisms vai līdzvērtīgs līgumisks mehānisms ir vienošanās, saskaņā ar kuru starpniekam ir jāatdod no valsts saņemtā priekšrocība, ko tas pretēji prasītajam nav nodevis galīgajam saņēmējam.

(a) Kapitālieguldījumi

107. Kapitālieguldījumu instrumenti var būt tādi pašu kapitāla vai kvazikapitāla ieguldījumi uzņēmumā, kuru rezultātā ieguldītājs iegādājas (daļu) šā uzņēmuma īpašumtiesību.
108. Pašu kapitāla instrumentiem var būt dažādas asimetriskas īpašības, un tamdēļ tie var radīt atšķirīgu attieksmi pret ieguldītājiem, jo dažu ieguldītāju līdzdalība attiecībā uz risku un atlīdzību var būt lielāka nekā citiem. Lai mazinātu riskus privātajiem ieguldītājiem, pasākums var piedāvāt aizsardzību peļņas pieauguma gadījumā (publiskais ieguldītājs daļēji atsakās no peļņas) vai daļēju aizsardzību pret zaudējumiem (privātā ieguldītāja zaudējumu ierobežošana), vai arī abus reizē.
109. Komisija uzskata, ka ar stimuliem gūt prioritāru peļņu publisko un privāto ieguldītāju intereses tiek saskaņotas labāk. Turpretī aizsardzība pret zaudējumu riskiem, kuras gadījumā publiskais ieguldītājs var būt pakļauts riskam, ka sniegums būs vājš, var radīt interešu nesaskaņotību un nelabvēlīgi ietekmēt finanšu starpnieku vai ieguldītāju izdarīto izvēli.
110. Komisija uzskata, ka pašu kapitāla instrumenti ar noteiktu maksimālo peļņu⁴⁹, pirkšanas iespēju⁵⁰ un asimetrisku ienākumu un ieguldāmo līdzekļu sadalījumu⁵¹ piedāvā labus stimulus, it īpaši situācijās, kurām raksturīga mazāk nopietna tirgus nepilnība.
111. Tādu pašu kapitāla instrumentu izmantošana, kas paredz zaudējumu nelīdzvērtīgu sadali un pārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteiktās robežas, var būt attaisnojama tikai pasākumos, kuru mērķis ir novērst nopietnas tirgus nepilnības vai citus būtiskus šķēršļus, kas konstatēti *ex ante* novērtējumā, piemēram, pasākumos, kuri galvenokārt vērsti uz MVU, kas vēl nav veikuši savu pirmo komerciālās pārdošanas darījumu vai vēl atrodas koncepcijas pierādīšanas posmā. Lai novērstu pārmērīgu aizsardzību pret zaudējumu riskiem, jānosaka maksimālā robeža pirmās kārtas zaudējumu laidienam, ko sedz publiskais ieguldītājs.

(b) Finansēti parāda instrumenti – aizdevumi

112. Riska finansējuma pasākums var izpausties kā aizdevuma piešķiršana vai nu finanšu starpniekam, vai galīgajam saņēmējam.
113. Finansēti parāda instrumenti var būt dažāda veida, piemēram, subordinētie aizdevumi un portfeļa riska dalīšanas aizdevumi. Subordinētos aizdevumus var piešķirt finanšu starpniekiem to kapitāla struktūras stiprināšanai ar mērķi nodrošināt papildu finansējumu atbalsttiesīgiem uzņēmumiem. Portfeļa riska dalīšanas aizdevumi ir

⁴⁹ Publiskā ieguldītāja maksimālā peļņa, kas ir konkrēta iepriekš noteikta rentabilitātes robežlikme – ja iepriekš noteiktā peļņas norma tiek pārsniegta, visa šo normu pārsniedzošā peļņa tiek sadalīta tikai privātajiem ieguldītājiem.

⁵⁰ Publiskā ieguldītāja kapitāldaļu pirkšanas iespējas – privātajiem ieguldītājiem tiek piešķirtas tiesības izmantot pirkšanas iespēju, lai par iepriekš noteiktu norunas cenu izpirktu publiskā ieguldītāja kapitāldaļas.

⁵¹ Peļņas un ieguldīto līdzekļu asimetrisks sadalījums – publiskie un privātie ieguldītāji iegulda līdzvērtīgi, bet gūtā peļņa tiek sadalīta asimetriski. Privātie ieguldītāji saņem lielāku daļu sadalāmo ieņēmumu, nekā tiem pienāktos atbilstīgi to attiecīgajai līdzdalībai, taču nepārsniedzot iepriekš noteikto rentabilitātes robežlikmi.

paredzēti aizdevumu sniegšanai finanšu starpniekiem, kuri apņemas līdz noteiktai līdzfinansējuma likmei līdzfinansēt jaunu aizdevumu vai nomu portfeli atbalsttiesīgiem uzņēmumiem un vienlaikus dalīt portfeļa kredītrisku attiecībā uz katru aizdevumu (vai – katru nomu). Abos gadījumos finanšu starpnieks ir līdzieguldītājs atbalsttiesīgajos uzņēmumos, bet salīdzinājumā ar publisko ieguldītāju vai aizdevēju tam piemēro preferenciālu režīmu, jo instruments mazina tā pakļautību kredītriskiem, kas izriet no pamatā esošā aizdevumu portfeļa.

114. Parasti gadījumos, kad instrumenta riska mazināšanas īpašību dēļ publiskajam ieguldītājam vai aizdevējam attiecībā uz pamatā esošo aizdevumu portfeli jāuzņemas pirmās kārtas zaudējumu pozīcija, kas pārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteikto maksimālo robežu, pasākums var būt attaisnojams tikai tad, ja pastāv nopietna tirgus nepilnība vai cits būtisks šķērslis, kas skaidri konstatēti *ex ante* novērtējumā. Komisija pozitīvi vērtēs pasākumus, kuros ir skaidri noteikta maksimālā robeža pirmajiem zaudējumiem, ko uzņemas publiskais ieguldītājs, it īpaši, ja šāda maksimālā robeža nepārsniedz 35 %.

115. Portfeļa riska dalīšanas aizdevumu instrumentiem būtu jānodrošina būtisks izraudzītā finanšu starpnieka līdzfinansējuma līmenis. Līdzfinansējuma līmenis ir būtisks, ja tas nav mazāks par 30 % no attiecīgā aizdevumu portfeļa vērtības.

(c) Nefinansēti parāda instrumenti – garantijas

116. Riska finansējuma pasākums var izpausties kā garantiju vai pretgarantiju sniegšana finanšu starpniekiem vai garantiju sniegšana galīgajiem saņēmējiem, vai kā abu minēto kombinācija. Atbalstāmajiem darījumiem, ko sedz garantija, ir jābūt jauniniciētiem atbalstāmiem riska finansējuma aizdevumu darījumiem, ieskaitot nomas instrumentus, kā arī kvazikapitāla ieguldījumu instrumentus, bet izņemot kapitāla instrumentus.

117. Garantijas jāsniedz pa portfeļiem. Finanšu starpnieki paši var izvēlēties, kurus darījumus iekļaut garantijas segtajā portfelī, ar nosacījumu, ka iekļautie darījumi atbilst riska finansējuma pasākumā noteiktajiem atbilstības kritērijiem. Piedāvātajai garantiju likmei vajadzētu nodrošināt piemērotu riska un atlīdzības sadali ar finanšu starpniekiem. Pienācīgi pamatotos gadījumos, balstoties uz *ex ante* novērtējuma rezultātiem, garantijas likme var būt lielāka par Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteikto maksimālo likmi, taču tā nedrīkst pārsniegt 90 %. Tas varētu attiekties uz garantijām aizdevumiem vai kvazikapitāla ieguldījumiem MVU, kas vēl nav veikuši savu pirmo komerciālās pārdošanas darījumu vai atrodas koncepcijas pierādīšanas posmā.

118. Ierobežotu garantiju gadījumā maksimālajai likmei principā būtu jāsedz tikai paredzamie zaudējumi. Ja tā sedz arī neparedzamos zaudējumus, tiem jāpiemēro tāda cena, kas atspoguļo papildu riska segumu. Kopumā maksimālā likme nedrīkstētu pārsniegt 35 %. Pienācīgi pamatotos gadījumos var sniegt neierobežotas garantijas (garantijas, kurām ir noteikta garantijas likme, bet nav noteikta maksimālā likme), to cenas noteikšanā ņemot vērā garantijas sniegto papildu riska segumu.

119. Garantijas darbības ilgums būtu jāierobežo (parasti līdz desmit gadiem), neskarot garantijas segto atsevišķo parāda instrumentu termiņu, kas var būt garāks. Ja finanšu starpnieks konkrētā laika posmā portfelī neiekļauj ieguldījumus noteiktā minimālajā apmērā, garantija ir jāsamazina. Par neizmantotajām summām ir jāprasa saistību

maksa. Lai stimulētu starpniekus sasniegt noteiktos apjomus, var izmantot tādas metodes kā saistību maksas, izraisītājnotikumus vai atskaites punktus.

4.2.3.3. Nosacījumi, pamatojoties uz kuriem nosaka fiskālo stimulu piemērotību

120. Kā norādīts 4.2.2.2. iedaļas d) apakšpunktā, Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas piemērošanas jomā ir tikai fiskāli stimuli, kuri vērsti uz ieguldītājiem, kas ir fiziskas personas. Līdz ar to Komisijai ir paziņojami pasākumi, kuros tiek izmantoti fiskālie stimuli korporatīvajiem ieguldītājiem ar mērķi mudināt tos nodrošināt finansējumu atbalsttiesīgiem uzņēmumiem vai nu tieši, vai arī netieši, iegādājoties kapitāldaļas specializētā fondā vai, izmantojot cita veida ieguldījumu instrumentus, kas iegulda šādos uzņēmumos.
121. Principā dalībvalstīm fiskālā atbalsta pasākumi jābalsta uz *ex ante* novērtējuma konstatējumiem par tirgus nepilnību vai citu būtisku šķērslī, un izraudzītajam instrumentam attiecīgi jābūt vērstam uz skaidri noteiktu atbalsttiesīgo uzņēmumu kategoriju.
122. Fiskālie stimuli korporatīvajiem ieguldītājiem var izpausties kā ienākuma nodokļa atvieglojumi un/vai nodokļu atvieglojumi par kapitāla pieaugumu un dividendēm, ieskaitot nodokļu kredītus un nodokļu atlikšanu. Komisija savā lietu praksē par piemērotiem parasti ir atzinusi ienākuma nodokļa atvieglojumus, kas ietver konkrētus ierobežojumus attiecībā uz ieguldītās summas procentuālo daļu, par kuru ieguldītājs var pieprasīt nodokļa atvieglojumu, kā arī attiecībā uz nodokļa atvieglojuma summu, ko var atskaitīt no ieguldītāja nodokļu saistībām. Turklāt nodokļa saistības par kapitāla pieaugumu no daļu atsavināšanas var atlikt, ja noteiktā laikposmā kapitāla pieaugums tiek reinvestēts atbalsttiesīgos ieguldījumos, savukārt šādu daļu atsavināšanas rezultātā radušos zaudējumus var atskaitīt no peļņas, ko nes citas daļas un kam piemēro to pašu nodokli.
123. Parasti Komisija šāda veida fiskālos pasākumus atzīst par piemērotiem, ja attiecīgā dalībvalsts var sniegt pierādījumus, ka atbalsttiesīgie uzņēmumi tiek izraudzīti, pamatojoties uz labi strukturētām ieguldījumu prasībām, kuras ir publiskas, izmantojot atbilstīgus publiskošanas līdzekļus, un kurās aprakstītas iezīmes, kas raksturīgas atbalsttiesīgajiem uzņēmumiem, kurus ietekmē pierādīta tirgus nepilnība vai cits būtisks šķērslis.
124. Neskarot iespēju pagarināt pasākumu, fiskālo shēmu maksimālais darbības ilgums nedrīkst pārsniegt desmit gadus. Ja dalībvalsts ierosina pagarināt pasākumu un pasākuma kopējais darbības ilgums tā rezultātā pārsniegtu desmit gadus (ieskaitot iepriekšējās shēmas, ja tādas ir bijušas), tai ir jāveic jauns *ex ante* novērtējums un izvērtējums par shēmas efektivitāti visā tās īstenošanas periodā.
125. Komisija savā analīzē ņems vērā attiecīgās valsts fiskālās sistēmas īpašās iezīmes un dalībvalstī jau pastāvošos fiskālos stimulus, kā arī šo stimulu mijiedarbību.
126. Fiskālajai priekšrocībai jābūt pieejamai visiem ieguldītājiem, kuri atbilst izvirzītajiem kritērijiem, neatkarīgi no to uzņēmējdarbības vietas. Tāpēc dalībvalstīm būtu jānodrošina atbilstīga publicitāte attiecībā uz pasākuma tvērumu un tehniskajiem parametriem. Minētajiem parametriem būtu jāietver attiecīgie griesti un maksimālās robežas, kas nosaka, cik lielas priekšrocības viens ieguldītājs var gūt no pasākuma, kā arī maksimālā summa, kuru var ieguldīt vienā atbalsttiesīgajā uzņēmumā.

4.2.3.4. Nosacījumi attiecībā uz atbalsta pasākumiem alternatīvām tirdzniecības platformām

127. Attiecībā uz atbalsta pasākumiem, kuros atbalsts alternatīvām tirdzniecības platformām pārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteiktos limitus, platformas operatoram ir jāiesniedz uzņēmējdarbības plāns, kurā pierādīts, ka atbalstītā platforma var kļūt pašpietiekama mazāk nekā desmit gadu laikā. Turklāt paziņojumā ir jāapraksta ticami hipotētiski scenāriji, kuros salīdzinātas situācijas, ar kurām uzņēmumi nepieciešamā finansējuma pieejamības ziņā saskartos gadījumā, ja platformas nebūtu.
128. Komisija atzinīgi vērtēs vairāku dalībvalstu kopīgi izveidotas alternatīvas tirdzniecības platformas, kas darbojas vairākās dalībvalstīs, jo šādas platformas var būt īpaši efektīvas un īpaši pievilcīgas privātajiem – un jo īpaši institucionālajiem – ieguldītājiem.
129. Attiecībā uz esošām platformām ierosinātajā uzņēmējdarbības stratēģijā jābūt pierādītam, ka pastāvīga kotēto uzņēmumu trūkuma un no tā izrietoša likviditātes deficīta dēļ attiecīgajai platformai, neraugoties uz tās ilgtermiņa dzīvotspēju, ir nepieciešams īstermiņa atbalsts. Komisija pozitīvi vērtēs atbalstu alternatīvu tirdzniecības platformu izveidei dalībvalstīs, kurās šādu platformu nav. Ja atbalstāmā alternatīvā tirdzniecības platforma ir jau esošas biržas apakšplatforma vai meitasuzņēmums, Komisija īpašu uzmanību pievērsīs novērtējumam par līdzekļu trūkumu, ar ko saskartos šāda apakšplatforma.

4.2.4. Atbalsta samērīgums

130. Valsts atbalstam ir jābūt samērīgam ar tirgus nepilnību vai citu būtisku šķērslī, ko ar valsts atbalstu tiecas novērst nolūkā sasniegt attiecīgos rīcībpolitikas mērķus. Tam saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principiem jābūt izstrādātam izmaksu ziņā efektīvi. Lai jebkādu riska finansējuma atbalsta pasākumu varētu uzskatīt par samērīgu, atbalstam jābūt stingri ierobežotam līdz minimumam, kas nepieciešams finansējuma piesaistīšanai tirgū ar mērķi novērst tirgus nepilnību vai citu būtisku šķērslī, un tas nedrīkst radīt nepamatotas priekšrocības.
131. Principā riska finansējuma atbalsts galīgo saņēmēju līmenī tiek uzskatīts par samērīgu, ja riska finansējuma ieguldījums vienam atbalsttiesīgajam saņēmējam nepārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteikto maksimālo robežu un atbilst šīs iedaļas nosacījumiem. Attiecībā uz riska finansējuma pasākumiem, kuros riska finansējuma ieguldījums vienam saņēmējam pārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteikto maksimālo robežu, šim robežu pārsniedzošajam riska finansējuma ieguldījumam uz vienu saņēmēju turklāt jābūt samērīgam ar *ex ante* novērtējumā kvantificēto finansējuma deficītu (sk. 63. punktu).
132. Ieguldītāju līmenī atbalstam jābūt ierobežotam līdz minimumam, kas nepieciešams privātā kapitāla piesaistīšanai nolūkā sasniegt minimālo privāto resursu piesaisti un novērst tirgus nepilnību vai citu būtisku šķērslī.

4.2.4.1. Nosacījumi attiecībā uz finanšu instrumentiem

Atbalsttiesīgo galīgo saņēmēju atlase

133. Finanšu starpniekiem atbalsttiesīgie galīgie saņēmēji ir jāizvēlas, pamatojoties uz komerciāli nevainojamu ieguldījumu stratēģiju (sk. 68. punktu) un dzīvotspējīgu uzņēmējdarbības plānu, kas pamato paredzētā riska finansējuma summu. Šie

nosacījumi ir papildu garantija, kas palīdz nodrošināt, ka atbalsts ir nepieciešams un samērīgs.

134. Pasākumam jābūt tādām, kas nodrošina līdzsvaru starp finanšu instrumenta piedāvātajiem preferenciālajiem nosacījumiem, kuru mērķis ir līdz maksimumam palielināt privāto resursu piesaisti un vienlaikus novērst konstatēto tirgus nepilnību vai citu būtisku šķērslī, un instrumentam nepieciešamo spēju radīt pietiekamu finansiālo atdevi, lai saglabātu operacionālo dzīvotspēju.
135. Stimulu konkrētās iezīmes un vērtība ir jānosaka atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā atlases procesā, kurā finanšu starpnieki, kā arī fondu pārvaldnieki vai ieguldītāji tiek aicināti iesniegt konkurējošus piedāvājumus.
136. Komisija uzskata, ka, ja asimetriska atbilstoši riskam koriģētā peļņa vai zaudējumu sadale izriet no šāda procesa, finanšu instruments ir uzskatāms par samērīgu un tādu, kas atspoguļo TPN. Ja fondu pārvaldnieki tiek atlasīti atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā procesā, kurā pieteikuma iesniedzējiem atlases procesā ir jāsniedz informācija par savu ieguldītāju bāzi, tiek uzskatīts, ka privātie ieguldītāji ir atlasīti pienācīgi.
137. Attiecībā uz līdzieguldījumu, ko veic publisks fonds un privāti ieguldītāji, kuri piedalās individuālos darījumos, privātie ieguldītāji katram darījumam būtu jāizraugās atsevišķā uz konkurences principiem balstītā procesā, kas ir labākais veids, kā noteikt TPN.
138. Lai gadījumos, kad privātie ieguldītāji netiek izraudzīti piemērotā procesā (piemēram, tāpēc, ka atlases procedūra ir izrādījusies neefektīva vai ir bijusi nerezultatīva), ieguldītāji netiktu pārmērīgi atalgoti, TPN jānosaka neatkarīgam ekspertam, balstoties uz tirgus etalonvērtību un tirgus riska analīzi, kura veikta, pamatojoties uz tādu vispārpieņemtu standarta metodi kā diskontētās naudas plūsmas vērtības metode. Neatkarīgajam ekspertam šādā veidā jāaprēķina minimālais TPN līmenis un jāpieskaita tam piemērota marža, kas atspoguļo riskus.
139. 138. punktā aprakstītajās situācijās jābūt ieviestiem attiecīgiem noteikumiem neatkarīgā eksperta iecelšanai. Minimālās prasības ir tādas, ka ekspertam ir jābūt licencētam sniegt šādu atzinumu, reģistrētam attiecīgajās arodpavienībās, jāievēro šo apvienību izdotie ētikas un profesionālie noteikumi, jābūt neatkarīgam un jāuzņemas atbildība par savu atzinumu pareizību. Principā neatkarīgie eksperti jāizraugās atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā atlases procesā. Viena un tā pati atbalsta piešķirēja iestāde trīs gadu periodā TPN noteikšanai riska finansējuma atbalsta pasākumu kontekstā viena un tā paša neatkarīgā eksperta pakalpojumus drīkst izmantot tikai vienu reizi.
140. Ņemot vērā iepriekšminēto, pasākums var ietvert dažādus publiskos un privātos ieguldījumus ar asimetrisku peļņas sadali vai asimetrisku grafiku, ja vien paredzamā atbilstoši riskam koriģētā privāto ieguldītāju peļņa ir ierobežota līdz TPN līmenim.

Finanšu starpnieku vai to pārvaldnieku atlase

141. Principā Komisija uzskata, ka, ekonomiski saskaņojot dalībvalsts un finanšu starpnieku vai attiecīgā gadījumā to pārvaldnieku intereses, atbalsts var tikt samazināts līdz minimumam. Intereses ir jāaskaņo gan attiecībā uz konkrētu

rīcībpolitikas mērķrādītāju sasniegšanu, gan instrumentā veiktā publiskā ieguldījuma finansiālo sniegumu.

142. Finanšu starpnieks vai fonda pārvaldnieks var ieguldīt līdztekus dalībvalstij, ja vien ar šāda līdzieguldījuma noteikumiem tiek izslēgts iespējamais interešu konflikts. Šāds līdzieguldījums varētu stimulēt pārvaldnieku savus lēmumus par ieguldījumiem pielāgot noteiktajiem rīcībpolitikas mērķrādītājiem. Viens no atlases kritērijiem var būt pārvaldnieka spēja nodrošināt ieguldījumu no paša līdzekļiem.
143. Finanšu starpnieku vai fondu pārvaldnieku atlīdzībā atkarībā no riska finansējuma veida jāiekļauj ikgadēja pārvaldības maksa, kā arī uz darbības rezultātiem balstīti stimuli, piemēram, peļņas procentuālā daļa.
144. Uz darbības rezultātiem balstītajam atlīdzības komponentam ir jābūt nozīmīgam un veidotam tā, lai atalgotu par finansiālās darbības rezultātiem, kā arī par iepriekš noteiktu konkrētu rīcībpolitikas mērķrādītāju sasniegšanu. Ar rīcībpolitiku saistītajiem stimuliem jābūt līdzsvarā ar stimuliem, kas saistīti ar finansiālo sniegumu un ir nepieciešami, lai nodrošinātu efektīvu to atbalsttiesīgo uzņēmumu atlasī, kuros tiks veikti ieguldījumi. Turklāt Komisija ņems vērā finansēšanas nolīgumā starp dalībvalsti un finanšu starpnieku paredzētās iespējamās sankcijas, kas tiktu piemērotas, ja noteiktie rīcībpolitikas mērķrādītāji netiktu sasniegti.
145. Uz darbības rezultātiem balstītās atlīdzības līmenim vajadzētu būt pamatotam, balstoties uz attiecīgo tirgus praksi. Pārvaldniekiem ir jāsaņem atlīdzība ne tikai par piesaistītā privātā kapitāla sekmīgu izmaksāšanu un apjomu, bet arī par labiem ienākumiem no ieguldījuma, piemēram, ienākumiem un kapitāla ieņēmumiem, kas pārsniedz noteiktu minimālo peļņas normu jeb rentabilitātes robežlīkmi.
146. Kopējās pārvaldības maksas nedrīkst pārsniegt attiecīgā finanšu instrumenta izmantošanai nepieciešamās darbības un pārvaldības izmaksas, kurām pieskaitīta samērīga peļņa, kas atbilst tirgus praksei. Maksas nedrīkst būt iekļautas ieguldījumu izmaksas.
147. Tā kā finanšu starpnieki vai (attiecīgā gadījumā) to pārvaldnieki ir jāizraugās atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā procesā, maksu kopējo struktūru var vērtēt šī atlases procesa satvarā, un maksimālo atlīdzību var noteikt šādas atlases rezultātā.
148. Attiecībā uz gadījumiem, kad pilnvaroto subjektu ieceļ tieši, Komisija uzskata, ka gada pārvaldības maksai vienmēr vajadzētu atspoguļot salīdzināmu tirgus praksi un principā, atskaitot uz darbības rezultātiem balstītos stimulus, nevajadzētu pārsniegt 3 % no subjektam piešķiramā kapitāla.

4.2.4.2. Nosacījumi attiecībā uz fiskālajiem stimuliem

149. Kopējais ieguldījums vienā saņēmējā uzņēmumā nedrīkst pārsniegt maksimālo summu, kas noteikta Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas riska finansējuma noteikumā, izņemot, ja, balstoties uz *ex ante* novērtējumā konstatētu tirgus nepilnību, var būt attaisnojama lielāka summa un fiskālais instruments ir vispiemērotākais rīks.
150. Neatkarīgi no nodokļu atvieglojuma veida atbalsttiesīgajām akcijām jābūt pilna riska parastām, jaunemitētām akcijām, kuras emitējis atbalsttiesīgs uzņēmums atbilstoši definīcijai *ex ante* novērtējumā, un tās jātur vismaz trīs gadus. Atvieglojums var būt pieejams vienīgi ieguldītājiem, kas ir neatkarīgi no uzņēmuma, kurā tiek veikts ieguldījums.

151. Attiecībā uz ienākuma nodokļa atvieglojumu ieguldītāji, kuri nodrošina finansējumu atbalsttiesīgiem uzņēmumiem, var saņemt atvieglojumu, kas nepārsniedz samērīgu atbalsttiesīgajos uzņēmumos ieguldītās summas procentuālu daļu, ar noteikumu, ka netiek pārsniegta maksimālā summa, ko var atskaitīt no ieguldītāja nodokļa saistībām un kas noteikta pirms fiskālā pasākuma. Saskaņā ar Komisijas pieredzi par samērīgu uzskatāma nodokļa atvieglojuma maksimālā robeža 30 % apmērā no ieguldītās summas. Zaudējumus, kas rodas no daļu atsavināšanas, var atrēķināt no ienākuma nodokļa.
 152. Ja nodokļu atvieglojums tiek piemērots attiecībā uz dividendēm, par atbilstīgām daļām saņemtās dividendes var tikt pilnībā atbrīvotas no ienākumu nodokļa.
 153. Līdzīgi arī kapitāla pieauguma nodokļa atvieglojuma gadījumā no atbilstīgu daļu pārdošanas gūtā peļņa var tikt pilnībā atbrīvota no kapitāla pieauguma nodokļa. Turklāt nodokļa saistības par kapitāla pieaugumu no atbilstīgu daļu atsavināšanas var atlikt, ja kapitāla pieaugums gada laikā tiek reinvestēts jaunās atbilstīgās daļās.
- 4.2.4.3. Nosacījumi attiecībā uz alternatīvām tirdzniecības platformām
154. Lai varētu pienācīgi analizēt tāda atbalsta samērīgumu, ko sniedz alternatīvās tirdzniecības platformas operatoram, valsts atbalstu var piešķirt, lai segtu līdz pat 50 % ieguldījumu izmaksu, kas rodas sakarā ar šādas platformas izveidi.
 155. Attiecībā uz fiskālajiem stimuliem korporatīvajiem ieguldītājiem Komisija pasākuma samērīgumu novērtēs, balstoties uz 4.2.4.2. iedaļā noteiktajiem nosacījumiem, kas attiecas uz fiskālajiem stimuliem.
- 4.2.4.4. Kumulācija
156. Riska finansējuma atbalstu var kumulēt ar citu valsts atbalsta pasākumu, kura attiecināmās izmaksas ir nosakāmas.
 157. Riska finansējuma atbalstu var kumulēt ar citiem valsts atbalsta pasākumiem, kuru attiecināmās izmaksas nav nosakāmas, vai ar *de minimis* atbalstu, nepārsniedzot kopējā finansējuma maksimālo summu, kas konkrētā gadījuma īpašajiem apstākļiem noteikta grupu atbrīvojuma regulā vai Komisijas pieņemtā lēmumā.
 158. Savienības finansējums, kuru centrāli pārvalda Savienības iestādes, aģentūras, kopuzņēmumi vai citas struktūras un kurš nav dalībvalstu tiešā vai netiešā kontrolē, netiek uzskatīts par valsts atbalstu. Ja šāds Savienības finansējums tiek apvienots ar valsts atbalstu, tad, lai noteiktu, vai ir ievērotas paziņošanas robežvērtības un atbalsta maksimālā summa, vērā tiks ņemts vienīgi valsts atbalsts, ja vien par vienām un tām pašām attiecināmajām izmaksām piešķirtā publiskā finansējuma kopsumma nepārsniedz labvēlīgāko finansējuma likmi, kura noteikta piemērojamajos Savienības tiesību aktos.
- 4.2.5. *Izvairīšanās no riska finansējuma atbalsta nepamatotas negatīvās ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību*
159. Lai atbalsts būtu atzīstams par saderīgu, atbalsta pasākuma negatīvajai ietekmei, kas izpaužas kā konkurences izkropļojumi un ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, ir jābūt ierobežotai, un tā nedrīkst pārsniegt atbalsta pozitīvo ietekmi tādā mērā, ka tas būtu pretrunā kopējām interesēm.

4.2.5.1. Vērā ņemamā pozitīvā ietekme

160. Kā paskaidrots 1. iedaļā, MVU joprojām ir būtiska nozīme dalībvalstu ekonomikā gan attiecībā uz darbvietu radīšanu, gan ekonomikas dinamisma un izaugsmes stimulēšanu. MVU Savienībā nodarbina aptuveni 100 miljonus cilvēku un veido vairāk nekā pusi no Savienības IKP. Tie ir būtiski arī Savienības konkurētspējai un labklājībai, ekonomiskajai un tehnoloģiskajai suverenitātei un noturībai pret ārējiem satricinājumiem. Tomēr, lai MVU varētu pildīt savu lomu un radīt minēto pozitīvo ietekmi, tiem ir vajadzīgs finansējums. Tāpēc efektīvs MVU riska finansējuma tirgus ir būtisks dinamiskiem uzņēmumiem, lai tie varētu piekļūt vajadzīgajam finansējumam ikvienā savas attīstības posmā. Ja pastāv tirgus nepilnība vai cits būtisks šķērslis attiecībā uz šāda finansējuma efektīvu darbību, riska finansējuma atbalsts var būt vajadzīgs, lai uzlabotu riska finansējuma nodrošināšanu dzīvotspējīgiem MVU, sākot no to attīstības agrīnā posma līdz izaugsmes posmam, (un – noteiktos apstākļos – maziem vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem un inovatīviem vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem) nolūkā ilgtermiņā attīstīt konkurētspējīgu riska finansēšanas tirgu. Ņemot vērā iepriekšminēto, galvenā pozitīvā ietekme, ko paredzēts radīt ar riska finansējuma atbalstu, ir uzlabot attiecīgo uzņēmumu piekļuvi finansējumam.
161. Turklāt, novērtējot riska finansējuma atbalsta pozitīvo ietekmi, kas jāsamēro ar tā negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību, Komisija attiecīgā gadījumā var ņemt vērā apstākli, ka šis atbalsts papildus riska finansējuma nodrošināšanai rada arī vēl citu pozitīvo ietekmi. Piemērs varētu būt gadījums, kad tiek konstatēts, ka riska finansējuma ieguldījums ne tikai rada iespēju uzņēmumiem augt vai attīstīt jaunas darbības un sekmē ekonomikas izaugsmi, bet arī būtiski veicina jo īpaši digitālo pārkārtošanos vai pāreju uz vidiski ilgtspējīgām darbībām, piemēram, mazoglekļa, klimatneitrālām vai klimatnoturīgām darbībām. Komisija īpašu uzmanību pievērsīs Regulas (ES) 2020/852 3. pantam, kurā paredzēti kritēriji “vides ziņā ilgtspējīgām” saimnieciskajām darbībām, ieskaitot principu “neradīt būtisku kaitējumu”, vai citām salīdzināmām metodēm.
162. Lai Komisija varētu pienācīgi novērtēt atbalsta sagaidāmo pozitīvo ietekmi uz attiecīgo darbību attīstību, dalībvalstij būtu jānosaka skaidrs un konkrēts mērķis (vai vairāki mērķi) attiecībā uz *ex ante* novērtējumā konstatētās tirgus nepilnības vai cita šķēršļa novēršanu. Pasākuma apmēram un darbības ilgumam būtu jāatbilst šiem mērķiem. Turklāt, lai Komisija varētu novērtēt atbalsta paredzamo ietekmi uz izvirzītajiem mērķiem, dalībvalstij uz *ex ante* novērtējuma rezultātu pamata ir arī jānosaka attiecīgie snieguma rādītāji. Snieguma rādītāji var ietvert šādus elementus:
- (a) nepieciešamais vai plānotais privātā sektora ieguldījums;
 - (b) plānotais ieguldījumu galīgo saņēmēju skaits, ieskaitot jaunizveidotos MVU;
 - (c) lēstais riska finansējuma pasākuma īstenošanas laikā un riska finansējuma ieguldījumu rezultātā izveidojamo uzņēmumu skaits;
 - (d) to darbvietu skaits, kuras galīgajos saņēmējos uzņēmumos plānots izveidot laikposmā no dienas, kad riska finansējuma pasākuma satvarā tiek veikts pirmais riska finansējuma ieguldījums, līdz izejai;
 - (e) attiecīgā gadījumā – to ieguldījumu īpatsvars, kurus plānots veikt, ievērojot tirgus ekonomikas dalībnieka kritēriju;

- (f) atskaites punkti un termiņi, kādos ir jāiegulda konkrētas iepriekš noteiktas budžeta summas vai procentuālās daļas;
 - (g) plānotā peļņa/ienesīgums no ieguldījumiem;
 - (h) attiecīgā gadījumā – galīgo saņēmēju patenta pieprasījumi, kas tiks iesniegti riska finansējuma pasākuma īstenošanas laikā.
163. Rādītāji, kas minēti 162. punktā, palīdz pierādīt, ka riska finansējuma atbalstam, visticamāk, būs pozitīva ietekme saskaņā ar noteiktajiem mērķiem. Proti, minētie rādītāji ļauj novērtēt pasākuma efektivitāti un finanšu starpnieka atlases procesa kontekstā izstrādāto ieguldījumu stratēģiju pamatotību.
164. Ja riska finansējuma pasākumu – daļēji vai pilnībā – izmanto, lai atbalstītu uzņēmumus, kuriem Eiropas Inovācijas padome nesen piešķirusi izcilības zīmoga kvalitātes apliecinājumu, ieguldītu līdztekus Eiropas Inovācijas padomes fondam vai nodrošinātu turpmākus ieguldījumus attiecībā uz programmu *Accelerator*⁵², Komisija var piekrist tam, ka dalībvalsts izmanto tos pašus galvenos snieguma rādītājus, ko izmanto Eiropas Inovācijas padome.
- 4.2.5.2. Vērā ņemamā negatīvā ietekme
165. Valsts atbalsta pasākumam ir jābūt veidotam tā, lai būtu ierobežoti konkurences un tirdzniecības izkropļojumi iekšējā tirgū. Riska finansējuma pasākumu gadījumā iespējamā negatīvā ietekme jānovērtē attiecībā uz katru līmeni, kurā atbalsts ir iespējams, proti, ieguldītāju, finanšu starpnieku un to pārvaldnieku un galīgo saņēmēju līmenī.
166. Lai Komisija varētu novērtēt pasākuma iespējamo negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību, dalībvalsts var iesniegt visus tās rīcībā esošos pētījumus vai citus attiecīgus pierādījumus, piemēram, *ex post* izvērtējumus, kas veikti par līdzīgām shēmām atbalsttiesīgo uzņēmumu, finansējuma struktūru, pasākuma parametru un ģeogrāfiskā apgabala ziņā.
167. Pirmkārt, riska finansējuma piedāvājuma tirgus līmenī valsts atbalsta rezultātā no tirgus var tikt izstumti privātie ieguldītāji, kuriem var vājināties motivācija nodrošināt finansējumu atbalsttiesīgiem uzņēmumiem un rasties vēlme nogaidīt, līdz valsts sniegs atbalstu par šādiem ieguldījumiem. Jo lielāka kopējā galīgajiem saņēmējiem sniegtā finansējuma summa un šo saņēmēju uzņēmumu lielums un jo tālāku attīstības posmu tie sasnieguši, jo lielāks arī šāds risks, tāpēc ka privātais finansējums šādos apstākļos pakāpeniski kļūst pieejamāks. Turklāt valsts atbalstam nevajadzētu novērst ar ieguldījumiem saistīto parasto uzņēmējdarbības risku, kuru ieguldītāji būtu uzņēmušies arī bez valsts atbalsta. Tomēr, ja tirgus nepilnība vai cits būtisks šķērslis ir noteikti pienācīgi, ir mazāka iespējamība, ka riska finansējuma pasākuma rezultātā notiks šāda izstumšana no tirgus.
168. Otrkārt, finanšu starpnieku līmenī atbalsta kropļojošā ietekme var izpausties tādējādi, ka palielinās vai saglabājas starpnieka tirgus vara, piemēram, konkrēta reģiona tirgū. Pat tad, ja atbalsts finanšu starpnieka tirgus varu nenostiprina tiešā veidā, tas šādu

⁵²

Saskaņā ar regulas par pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa” 43. panta 6. punktu (sk. **Error! Bookmark not defined.** zemsvītras piezīmi).

efektu var radīt netieši, atturot esošos konkurentus no paplašināšanās, veicinot to aiziešanu no tirgus vai atturot jaunus konkurentus no ieiešanas tirgū.

169. Riska finansējuma pasākumiem jābūt vēršiem uz tādiem uz izaugsmi orientētiem uzņēmumiem, kas nespēj piesaistīt pietiekamu finansējumu no privātiem resursiem, bet riska finansējuma valsts atbalsta rezultātā var kļūt dzīvotspējīgi. Turpretī pasākums, ar ko paredzēts izveidot publisku fondu, kura ieguldījumu stratēģijā atbalsttiesīgo uzņēmumu potenciālā dzīvotspēja nav pietiekami pierādīta, diez vai atbilst samēra kritērijam, jo šādu riska finansējuma ieguldījumu var pielīdzināt dotācijai.
170. Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas riska finansējuma noteikumos paredzētie komerciālās pārvaldības un uz peļņu orientētas lēmumu pieņemšanas nosacījumi ir būtiski, lai nodrošinātu, ka galīgie saņēmēji uzņēmumi tiek izraudzīti, balstoties uz komerciāliem apsvērumiem. Tāpēc Komisija minētos nosacījumus ņems vērā, saskaņā ar šīm pamatnostādnēm novērtējot riska finansējuma pasākumus, ieskaitot pasākumus, kuros ir iesaistīti publiski finanšu starpnieki.
171. Mazi ieguldījumu fondi, kuru darbības reģionālais tvērums ir ierobežots un kuriem nav atbilstoša pārvaldības mehānisma, tiks analizēti ar mērķi izvairīties no neefektīvu tirgus struktūru saglabāšanas. Nepietiekamas diversifikācijas dēļ, kas saistīta ar to, ka nav pietiekami daudz atbalsttiesīgu uzņēmumu, kuros ieguldīt, reģionālu riska finansējuma shēmu apjoms un tvērums var nebūt pietiekams, kā rezultātā varētu samazināties šādu fondu efektivitāte un atbalsts tiktu piešķirts mazāk dzīvotspējīgiem uzņēmumiem. Šādi ieguldījumi varētu izkropļot konkurenci un radīt pārmērīgas priekšrocības konkrētiem uzņēmumiem. Turklāt, tā kā šādi fondi var tikt uztverti drīzāk kā reģionālās politikas mērķu sasniegšanas instruments un nevis kā rentabla uzņēmējdarbības iespēja, kas piedāvā pieņemamu ienākumu no ieguldījuma, tie privātiem un jo īpaši institucionāliem ieguldītājiem var būt mazāk pievilcīgi.
172. Treškārt, galīgo saņēmēju līmenī pasākumam varētu būt kropļojoša ietekme uz produktu tirgiem, kuros šie uzņēmumi konkurē. Piemēram, pasākums var izkropļot konkurenci, ja tas ir vērsts uz neefektīvu nozaru uzņēmumiem. Konkurence var tikt pārliecīgi izkropļota it īpaši tad, ja valsts atbalsta ietekmē būtiski tiek palielinātas jaudas neefektīvā tirgū, jo jaudas pārpalikuma radīšana vai uzturēšana varētu nopiest uz leju peļņas normas, mazināt konkurentu ieguldījumus vai pat piespiest konkurentus pamest tirgu. Tas var arī atturēt uzņēmumus no ieiešanas tirgū. Rezultātā rodas neefektīvas tirgus struktūras, kuras ilgtermiņā ir nelabvēlīgas arī patērētājiem. Ja mērķnozaru tirgus ir izaugsmes fāzē, parasti ir mazāks pamats bažīties, ka atbalsts varētu negatīvi ietekmēt dinamiskos stimulus vai radīt pārmērīgus šķēršļus ieiešanai tirgū vai iziešanai no tā. Komisija uzskata, ka šādu izkropļojumu risks ir būtisks gadījumos, kad riska finansējuma pasākums ir vērsts uz konkrētu nozari vai atsevišķām nozarēm tiek dota priekšroka pār citām. Šādos gadījumos Komisija analizēs ražošanas jaudas līmeni attiecīgajā nozarē, ņemot vērā potenciālo pieprasījumu. Lai Komisija varētu veikt šādu novērtējumu, dalībvalstīm savā paziņojumā ir jānorāda, vai riska finansējuma pasākums ir vērsts uz konkrētu nozari un vai atsevišķām nozarēm tiek dota priekšroka pār citām.
173. Komisija novērtēs arī iespējamu ar pārcelšanu saistītu negatīvo ietekmi, jo tā var skart konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm. Šajā sakarā Komisija analizēs, vai reģionālie fondi varētu stimulēt uzņēmējdarbības pārcelšanu iekšējā tirgū. Šādas

kropļošanas risks ir izteiktāks gadījumos, kad finanšu starpnieka darbības ir vērstas uz neatbalstāmu reģionu, kas robežojas ar atbalstāmiem reģioniem, vai reģionu, kuram reģionālā atbalsta intensitāte ir lielāka nekā mērķreģionam. Reģionālam riska finansējuma pasākumam, kas vērsts tikai uz konkrētām nozarēm, arī varētu būt negatīva ar pārcelšanu saistīta ietekme.

174. Visbeidzot, novērtējot negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību, Komisija attiecīgā gadījumā var ņemt vērā atbalstītās darbības negatīvo ārējo ietekmi, ja šāдай ārējai ietekmei būtu tādas nelabvēlīgas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm, kas ir pretrunā kopīgām interesēm, radot vai pastiprinot tirgus neefektivitāti⁵³.

4.2.5.3. Atbalsta pozitīvās un negatīvās ietekmes samērošana

175. Analīzes pēdējā posmā Komisija konstatēto atbalsta pasākuma negatīvo ietekmi, kas izpaužas kā konkurences izkropļojumi un ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, samēros ar atbalsta pozitīvo ietekmi, un atbalsta pasākumu par saderīgu ar iekšējo tirgu tā atzīs tikai tad, ja pozitīvā ietekme būs lielāka par negatīvo ietekmi.
176. Turklāt vispārējā samēra labad noteiktu kategoriju atbalsta shēmām var tikt izvirzīta prasība veikt *ex post* novērtējumu, kas aprakstīts 5. iedaļā. Tādos gadījumos Komisija var ierobežot šo shēmu darbības ilgumu ar iespēju pēc tam paziņot par to darbības pagarināšanu.

4.2.6. Pārredzamība

177. Lai labāk novērstu nevēlamus konkurences izkropļojumus, jānodrošina, ka Komisija, ekonomikas dalībnieki un sabiedrība spēj vienkārši piekļūt visiem attiecīgajiem aktiem un informācijai par atbalstu, kas piešķirts atbilstīgi tiem.
178. Dalībvalstīm Komisijas Atbalsta pārredzamības modulī⁵⁴ vai visaptverošā valsts atbalsta tīmekļa vietnē valsts vai reģionālā līmenī jāpublicē šāda informācija:
- a. lēmuma par individuālā atbalsta piešķiršanu vai apstiprinātās atbalsta shēmas un attiecīgo īstenošanas noteikumu pilns teksts vai saite uz to;
 - b. informācija par katru individuālā atbalsta piešķirumu, kas pārsniedz 100 000 EUR, kā noteikts pielikumā.
179. Dalībvalstīm savas visaptverošās valsts atbalsta tīmekļa vietnes, kas minētas 178. punktā, jāstrukturē tādā veidā, lai piekļūšana informācijai būtu viegla. Informācija jāpublicē tabulās bezīpašnieka formātā, kas nodrošina efektīvu iespēju datus meklēt, izgūt, lejupielādēt un viegli publicēt internetā, piemēram, CSV vai XML formātā. Sabiedrības piekļuve tīmekļa vietnei jānodrošina bez jebkādiem ierobežojumiem, tālād nevar prasīt arī lietotāja iepriekšēju reģistrēšanos.

⁵³ Tas varētu attiekties arī uz gadījumiem, kad atbalsts kropļo tādu ekonomikas instrumentu darbību, kas ieviesti ar mērķi internalizēt šādu negatīvu ārējo ietekmi (piemēram, ietekmējot cenas signālus, ko raida ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēma vai līdzīgs instruments).

⁵⁴ Valsts atbalsta pārredzamības datubāzes publiskās meklēšanas vietne: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=lv>.

180. Attiecībā uz shēmām fiskālo stimulu veidā 178. punkta b. apakšpunkta nosacījumi tiks uzskatīti par izpildītiem, ja dalībvalstis prasīto informāciju par individuālā atbalsta summām publicēs pa šādiem diapazoniem (miljonos EUR):

0,1–0,5;
0,5–1;
1–2;
2–5;
5–10;
10–30;
30–60;
60–100;
100–250; un
250 un vairāk.

181. Informācija, kas minēta 178. punkta b. apakšpunktā, jāpublicē sešu mēnešu laikā no atbalsta piešķiršanas dienas vai, ja atbalsts ir fiskālo stimulu veidā, – viena gada laikā no dienas, kad jāiesniedz nodokļu deklarācija⁵⁵. Nelikumīga, bet vēlāk par saderīgu atzīta atbalsta gadījumā dalībvalstīm norādītā informācija ir jāpublicē sešu mēnešu laikā no dienas, kad Komisija pieņēmusi lēmumu, ar ko atbalstu atzīst par saderīgu. Lai varētu nodrošināt Līgumā paredzēto valsts atbalsta noteikumu izpildi, minētajai informācijai ir jābūt pieejamai vismaz desmit gadus no atbalsta piešķiršanas dienas.
182. Komisija savā tīmekļa vietnē publicē saites uz visām valsts atbalsta tīmekļa vietnēm, kas minētas 178. punktā.

5. IZVĒRTĒŠANA

183. Lai vēl spēcīgāk ierobežotu konkurences un tirdzniecības izkropļošanu, Komisija var prasīt, lai 184. punktā minētajām atbalsta shēmām tiktu veikts *ex post* izvērtējums. Izvērtētas tiks tās shēmas, kurām ir īpaši liels potenciāls radīt konkurences izkropļojums, t. i., shēmas, kas varētu būtiski ierobežot vai izkropļot konkurenci, ja to īstenošana netiktu laikus pārskatīta.
184. *Ex post* izvērtējums var tikt prasīts par šādām atbalsta shēmām:
- (a) atbalsta shēmas ar lielu budžetu;
 - (b) shēmas ar reģionālu ievirzi;
 - (c) shēmas ar šauru nozares ievirzi;
 - (d) grozītas shēmas, ja grozījumi skar atbilstības kritērijus, ieguldījuma apmēru vai finanšu parametrus;

⁵⁵ Gadījumos, kad nav oficiālas prasības iesniegt gada deklarāciju, reģistrācijas vajadzībām par piešķiršanas datumu uzskata tā gada 31. decembri, par kuru piešķirts atbalsts.

- (e) shēmas ar oriģinālām iezīmēm;
 - (f) shēmas, kuru izvērtējumu Komisija pasākuma iespējamās negatīvās ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību dēļ pieprasa lēmumā, ar ko apstiprina pasākumu.
185. Izvērtējums vienmēr tiks prasīts par shēmām, kurās valsts atbalsta budžets vai iegrāmatotie izdevumi pārsniedz 150 miljonus EUR jebkurā gadā vai 750 miljonus EUR kopējā darbības periodā, t. i., periodā, kurā darbojusies konkrētā shēma un iespējamā iepriekšējā shēma ar līdzīgu mērķi un ģeogrāfisko tvērumu, sākot no 2022. gada 1. janvāra. Ņemot vērā izvērtēšanas mērķus un lai neuzliktu nesamērīgu slogu dalībvalstīm, *ex post* izvērtējumi tiks prasīti tikai par tām atbalsta shēmām, kuru kopējais darbības ilgums pārsniedz trīs gadus, skaitot no 2022. gada 1. janvāra.
186. *Ex post* izvērtējumu var nepieprasīt par ikvienu tādu atbalsta shēmu, kas ir tieša pēctece iepriekšējai shēmai ar līdzīgu mērķi un ģeogrāfisko tvērumu, par kuru ir veikts izvērtējums, iesniegts galīgais izvērtējuma ziņojums, kas atbilst Komisijas apstiprinātajam izvērtējuma plānam, un par ko nav izdarīti nekādi negatīvi konstatējumi. Gadījumā, ja shēmas galīgais izvērtējuma ziņojums neatbilst apstiprinātajam izvērtējuma plānam, shēma ir nekavējoties jāaptur.
187. Izvērtējuma mērķim vajadzētu būt pārliecināties, ka ir īstenojušies shēmas saderības pamatā esošie pieņēmumi un nosacījumi, jo īpaši atbalsta pasākuma nepieciešamība un efektivitāte, ņemot vērā tā mērķus. Būtu jānovērtē arī riska finansējuma pasākuma ietekme uz konkurenci un tirdzniecību.
188. Attiecībā uz atbalsta shēmām, kuras jāizvērtē tāpēc, ka uz tām attiecas 184. un 185. punkts, un kuru kopējais ilgums pārsniedz trīs gadus, sākot no 2022. gada 1. janvāra, dalībvalstīm ir jāiesniedz izvērtējuma plāna projekts, kas būs neatņemama sastāvdaļa Komisijas veiktajā shēmas novērtējumā. Projekts jāiesniedz:
- (a) kopā ar atbalsta shēmu, ja tai paredzētā valsts atbalsta budžets pārsniedz 150 miljonus EUR jebkurā gadā vai 750 miljonus EUR tās kopējā darbības periodā;
 - (a) 30 darbdienu laikā no būtiskām izmaiņām, kuru rezultātā shēmas budžets pārsniedz 150 miljonus EUR jebkurā gadā vai 750 miljonus EUR shēmas kopējā darbības periodā;
 - (b) 30 darbdienu laikā no dienas, kad oficiālajā uzskaitē iegrāmatotie gada izdevumi pārsniedz 150 miljonus EUR;
 - (c) kopā ar atbalsta shēmu, ja shēma ietilpst vienā no 184. punktā paredzētajām kategorijām un Komisija pieprasa tās izvērtējumu, neatkarīgi no shēmai paredzētā valsts atbalsta budžeta.
189. Izvērtējuma plāna projektam ir jāatbilst Komisijas noteiktajiem kopējiem metodikas principiem⁵⁶. Dalībvalstīm ir jāpublicē Komisijas apstiprinātais izvērtējuma plāns.
190. *Ex post* izvērtējums jāveic no atbalsta piešķirējiestādes neatkarīgam ekspertam, balstoties uz izvērtējuma plānu. Izvērtējumu veido vismaz viens starpposma un viens galīgais izvērtējuma ziņojums. Dalībvalstīm ir jāpublicē abi ziņojumi.

⁵⁶ Komisijas dienestu darba dokuments *Common methodology for State aid evaluation*, Brisele, 28.5.2014., SWD(2014) 179 final.

191. Galīgais izvērtējuma ziņojums ir jāiesniedz Komisijai ar tādu aprēķinu, lai tai būtu iespēja novērtēt atbalsta shēmas iespējamo pagarināšanu, bet vēlākais deviņus mēnešus pirms shēmas noslēguma. Šo termiņu var saīsināt shēmām, kurām izvērtējuma prasība iestājas pēdējos divos to īstenošanas gados. Izvērtējuma precīzais tvērums un kārtība tiks noteikti lēmumā, ar ko apstiprina atbalsta shēmu. Paziņojot par sekojošiem atbalsta pasākumiem ar līdzīgu mērķi, jāapraksta, kā ir ņemti vērā izvērtējuma rezultāti.

6. NOBEIGUMA NOTEIKUMI

6.1. Piemērošanas datums

192. Komisija šajās pamatnostādņēs noteiktos principus piemēros, veicot saderības novērtējumu paziņojamam riska finansējuma atbalstam, kuru piešķir vai plānots piešķirt no 2022. gada 1. janvāra.
193. Riska finansējuma atbalsts, ko nelikumīgi piešķir pirms 2022. gada 1. janvāra, tiks novērtēts saskaņā ar atbalsta piešķiršanas dienā spēkā esošajiem noteikumiem.
194. Lai saglabātu privāto ieguldītāju tiesisko palāvību attiecībā uz riska finansējuma shēmām, kas nodrošina publisko finansējumu riska finansējuma atbalstam, noteikumu piemērojamību riska finansējuma pasākumam nosaka datums, kurā noteiktas saistības piešķirt publisko finansējumu finanšu starpniekiem, proti, finansēšanas nolīguma parakstīšanas diena.

6.2. Attiecīgie pasākumi

195. Komisija uzskata, ka līdz ar šo pamatnostādņu ieviešanu zināmā mērā mainīsies principi, pēc kuriem novērtē riska finansējuma atbalstu Savienībā. Minēto iemeslu dēļ Komisija saskaņā ar Līguma 108. panta 1. punktu dalībvalstīm ierosina šādus attiecīgos pasākumus:
- (a) dalībvalstīm vajadzības gadījumā sešu mēnešu laikā no šo pamatnostādņu publicēšanas dienas būtu jāgroza savas esošās riska finansējuma atbalsta shēmas, lai tās saskaņotu ar šīm pamatnostādņēm;
 - (b) dalībvalstis tiek aicinātas divu mēnešu laikā no šo pamatnostādņu publicēšanas dienas skaidri un bez atrunām paust savu piekrišanu šiem ierosinātajiem attiecīgajiem pasākumiem. Ja atbilde netiks saņemta, Komisija uzskatīs, ka attiecīgā dalībvalsts ierosinātajiem pasākumiem nepiekrīt.
196. Lai saglabātu privāto ieguldītāju tiesisko palāvību, dalībvalstīm attiecīgie pasākumi nav jāveic attiecībā uz riska finansējuma atbalsta shēmām, kas vērstas uz MVU, ja saistības nodrošināt publisko finansējumu finanšu starpniekiem ir noteiktas, proti, finansēšanas nolīgums ir parakstīts, pirms šo pamatnostādņu publicēšanas dienas un finansēšanas nolīgumā paredzētie nosacījumi netiek mainīti. Minētie finanšu starpnieki var turpināt darboties un ieguldīt saskaņā ar savu sākotnējo ieguldījumu stratēģiju līdz finansēšanas nolīgumā norādītā termiņa beigām.

6.3. Pārskatu sniegšana un uzraudzība

197. Ievērojot Padomes Regulu (ES) 2015/1589⁵⁷ un Komisijas Regulu (EK) Nr. 794/2004⁵⁸, dalībvalstīm jāiesniedz Komisijai gada pārskati.
198. Dalībvalstīm ir jāglabā detalizēta dokumentācija par visiem atbalsta pasākumiem. Šai dokumentācijai jāsaturs visa informācija, kas ir nepieciešama, lai konstatētu, ka ir izpildīti nosacījumi attiecībā uz tiesībām saņemt atbalstu un ieguldījumu maksimālajām summām. Minētā dokumentācija ir jāglabā desmit gadus no atbalsta piešķiršanas dienas un pēc pieprasījuma jāiesniedz Komisijai.

6.4. Pārskatīšana

199. Komisija var jebkurā brīdī nolemt pārskatīt vai grozīt šīs pamatnostādnes, ja tas būtu nepieciešams ar Savienības konkurences politiku saistītu iemeslu dēļ vai lai ņemtu vērā citas Savienības rīcībpolitikas un starptautiskās saistības, norises tirgos vai jebkāda cita pamatota iemesla dēļ.

⁵⁷ Padomes Regula (ES) 2015/1589 (2015. gada 13. jūlijs), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV L 248, 24.9.2015., 9. lpp.).

⁵⁸ Komisijas Regula (EK) Nr. 794/2004 (2004. gada 21. aprīlis), ar ko īsteno Padomes Regulu (EK) Nr. 659/1999, ar kuru nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma 93. panta piemērošanai (OV L 140, 30.4.2004., 1. lpp.).

Pielikums. Informācija par pārredzamību

178. punkta b. apakšpunktā minētā informācija par individuālā atbalsta piešķirumiem ietver turpmāk minēto.

- Informācija par individuālā atbalsta saņēmēju ⁽⁵⁹⁾:
 - nosaukums,
 - atbalsta saņēmēja identifikators.
- Atbalstu saņemošā uzņēmuma veids pieteikuma iesniegšanas brīdī:
 - MVU,
 - liels uzņēmums.
- Atbalsta saņēmēja atrašanās vietas reģions *NUTS 2*. līmeņa vai sīkākā dalījumā
- Atbalsta saņēmēja galvenā darbības joma saistībā ar atbalstu (*NACE* grupas līmenī – trīsciparu kods) ⁽⁶⁰⁾
- Atbalsta elementa pilnā summa valsts valūtā
- Ja tā atšķiras no atbalsta elementa – atbalsta pilnā nominālā summa valsts valūtā ⁽⁶¹⁾
- Atbalsta instruments ⁽⁶²⁾:
 - dotācija / procentu likmes subsīdija / parāda norakstīšana,
 - aizdevums / atmaksājams avanss / atmaksājama dotācija,
 - garantija,
 - nodokļu atvieglojums / atbrīvojums no nodokļiem,
 - riska finansējums,
 - cits (norādīt).
- Piešķiršanas diena un publicēšanas diena
- Atbalsta mērķis
- Piešķirējietāde(-es)
- Attiecīgā gadījumā – pilnvarotā subjekta nosaukums un izraudzīto finanšu starpnieku nosaukumi
- Atbalsta pasākuma atsauces numurs⁶³

59 Izņemot komercnoslēpumus un citu konfidenciālu informāciju, ja ir sniegts pietiekams pamatojums un Komisija tam ir piekritusi (Komisijas 2003. gada 1. decembra paziņojums C(2003) 4582 par dienesta noslēpumu valsts atbalsta lēmumos (OV C 297, 9.12.2003., 6. lpp.)).

60 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1893/2006 (2006. gada 20. decembris), ar ko izveido *NACE* 2. red. saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju, kā arī groza Padomes Regulu (EEK) Nr. 3037/90 un dažas EK regulas par īpašām statistikas jomām (OV L 393, 30.12.2006., 1. lpp.).

61 Dotācijas bruto ekvivalents vai attiecīgā gadījumā ieguldījuma summa. Attiecībā uz darbības atbalstu var norādīt atbalsta gada summu par katru atbalsta saņēmēju. Attiecībā uz fiskālajām shēmām šo summu var norādīt pa 180. punktā noteiktajiem diapazoniem. Norādāmā summa ir maksimāli atļautais nodokļu atvieglojums, nevis gada laikā atskaitītā summa (piemēram, nodokļu kredīta gadījumā jānorāda maksimāli atļautais nodokļu kredīts, nevis faktiskā summa, kura var būt atkarīga no apliekamajiem ienākumiem un katru gadu var mainīties).

62 Ja atbalstu piešķir, izmantojot vairākus atbalsta instrumentus, atbalsta summa jānorāda par katru instrumentu.

63 Numurs, ko Komisija piešķirusi 3. iedaļā minētajā paziņošanas procedūrā.